

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Sammanfattning

Civilutskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag inom utgiftsområde 18, som uppgår till ca 6 952 miljoner kronor för 2018. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Regeringens förslag innefattar bl.a. investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande, stöd för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer samt stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande. Vidare föreslår regeringen att det inrättas två nya anslag som gäller dels ett statsbidrag till åtgärder mot radon i bostäder, dels ett statsbidrag för att främja innovativt och hållbart byggande av bostäder. Därutöver görs flera satsningar som syftar till att öka och underlätta bostadsbyggandet. På det konsumentpolitiska området föreslår regeringen bl.a. satsningar för att möjliggöra ytterligare insatser från det civila samhällets sida på konsumentområdet och för att främja mer tillförlitlig information om produktionsvillkor i andra länder.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns 14 reservationer (M, SD, C, V, L och KD). När det gäller anslagen för 2018 har Sverigedemokraterna lämnat en reservation medan ledamöterna för Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna avstått från att delta i utskottets beslut. De har i stället valt att redovisa sin syn på anslagen inom utgiftsområdet i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:1 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.

Cirka 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Budgetprocessen i riksdagen	7
Betänkandets disposition	8
Utskottets överväganden	9
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 18	9
Anslag inom utgiftsområde 18	12
Bostadspolitiskt mål	28
Konsumentpolitiskt mål	30
Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder	32
Finansiering av och tillgång till geodata	34
Översyn av Lantmäteriet	37
Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier	41
Utvärdering av de statliga investeringsstöden	44
Startlån	45
Översyn av systemet med statliga kreditgarantier för bostadsbyggande	46
Reservationer	50
1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (SD)	50
2. Bostadspolitiskt mål, punkt 2 (V)	52
3. Bostadspolitiskt mål, punkt 2 (KD)	54
4. Konsumentpolitiskt mål, punkt 3 (M, C, L, KD)	55
5. Konsumentpolitiskt mål, punkt 3 (SD)	56
6. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder, punkt 4 (SD)	57
7. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder, punkt 4 (KD)	57
8. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (SD)	58
9. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (L)	59
10. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (KD)	60
11. Översyn av Lantmäteriet, punkt 6 (M, C, L, KD)	61
12. Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier, punkt 7 (M)	63
13. Utvärdering av de statliga investeringsstöden, punkt 8 (L)	64
14. Startlån, punkt 9 (KD)	64
Särskilda yttranden	66
1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (M)	66
2. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (C)	68
3. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (L)	69
4. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (KD)	72
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	74
Propositionen	74
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	74
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	80
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden	82
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets anslagsförslag	83

<i>Bilaga 5</i>	
Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden	84
<i>Bilaga 6</i>	
Reservanternas anslagsförslag	85

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 18

a) Anslagen för 2018

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 18 enligt utskottets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:1 utgiftsområde 18 punkt 2 och avslår motionerna

2017/18:2530 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD),
2017/18:3003 av Sofia Fölster (M),

2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 37,

2017/18:3579 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 4 och 8,

2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 16,

2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 1 och 37,

2017/18:3710 av Ola Johansson m.fl. (C),

2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 21,

2017/18:3814 av Robert Hannah m.fl. (L) och

2017/18:3862 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 1, 3 och 4.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2018 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor,

2. under 2018 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i utskottets förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:1 utgiftsområde 18 punkterna 1 och 3.

Reservation 1 (SD)

2. Bostadspolitiskt mål

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 och

2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (KD)

3. Konsumentpolitiskt mål

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:984 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD) yrkande 1,
2017/18:3213 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1,
2017/18:3344 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 4,
2017/18:3579 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1 och
2017/18:3862 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 4 (M, C, L, KD)

Reservation 5 (SD)

4. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2044 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,
2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 28 och
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 24.

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (KD)

5. Finansiering av och tillgång till geodata

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:45 av Penilla Gunther (KD),
2017/18:447 av Mathias Sundin och Lars Tysklind (båda L) yrkandena 1–3,
2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 48–50,
2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 32 och
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 28 och 29.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (L)

Reservation 10 (KD)

6. Översyn av Lantmäteriet

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:211 av Lars Tysklind (L),
2017/18:541 av Dennis Dioukarev (SD),
2017/18:1057 av Maria Strömkvist m.fl. (S),
2017/18:1887 av Kristina Yngwe (C),
2017/18:2278 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2017/18:2458 av Jan R Andersson (M),
2017/18:3216 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1,
2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 15,
2017/18:3500 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda C),
2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 47,
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 26,
2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 5 och

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 11.

Reservation 11 (M, C, L, KD)

7. Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier

Riksdagen avslår motion

2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 34.

Reservation 12 (M)

8. Utvärdering av de statliga investeringsstöden

Riksdagen avslår motion

2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1.

Reservation 13 (L)

9. Startlån

Riksdagen avslår motion

2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 17.

Reservation 14 (KD)

10. Översyn av systemet med statliga kreditgarantier för bostadsbyggande

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2510 av Ann-Britt Åsebol (M) yrkande 3 och

2017/18:2664 av Sara Karlsson (S) yrkande 2.

Stockholm den 23 november 2017

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD)*, Johan Löfstrand (S), Mats Green (M)*, Hillevi Larsson (S), Carl-Oskar Bohlin (M)*, Lars Eriksson (S), Thomas Finnborg (M)*, Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C)*, Emma Hult (MP), Lars Beckman (M)*, Leif Nysmed (S), Robert Hannah (L)*, Nooshi Dadgostar (V), Johanna Haraldsson (S), Jimmy Ståhl (SD) och Jonas Åkerlund (SD).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2017/18:1 i de delar som gäller utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2017/18 med förslag i frågor som har anknytning till anslagsförslagen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Vänsterpartiet.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2018 och de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 3 finns regeringens förslag till beställningsbemyndiganden. Någon motion har inte väckts om beställningsbemyndigandena. I bilagorna 4 och 5 finns utskottets förslag till anslagsfördelning för 2018 och beställningsbemyndiganden. Reservanternas anslagsförslag finns i bilaga 6.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsmodellen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen). Civilutskottet tillstyrkte den 24 oktober 2017 i ett yttrande till finansutskottet regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 18 i budgetpropositionen för 2018 (ytr. 2017/18:CU1y). Riksdagen bestämde den 22 november 2017, med bifall till regeringens förslag, utgiftsramen för 2018 för utgiftsområdet till 6 951 648 000 kronor (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18:FiU1, rskr. 2017/18:54).

I detta ärende ska civilutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen

presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 18 i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har följande disposition: Inledningsvis redovisar utskottet sina synpunkter på regeringens resultatredovisning i förhållande till de bostadspolitiska och konsumentpolitiska målen. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och i motioner som gäller anslag inom utgiftsområde 18 för 2018. Sedan behandlas motionsförslag om de bostadspolitiska och konsumentpolitiska målen samt motionsförslag som väckts under allmänna motionstiden 2017/18 om vissa åtgärder som kan påverka anslagsbehoven inom utgiftsområdet. Dessa förslag har emellertid inte bedömts avse åtgärder som skulle kunna påverka anslagsbehovet för 2018.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 18

Propositionen

Utgiftsområde 18 är uppdelat i två områden: Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet samt Konsumentpolitik. Riksdagen har beslutat om ett bostadspolitiskt mål och ett konsumentpolitiskt mål för utgiftsområdet.

Målet för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Med utgångspunkt från det övergripande målet anges delmål för områdena samhällsplanering, hållbara städer, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet. Delmålet för hållbara städer är nytt. Något delmål har tidigare inte angetts för området som i de senaste två årens budgetpropositioner benämnts Hållbar stadsutveckling. Vidare har ett av delmålen för lantmäteriverksamheten omformulerats. Resultatet redovisas för områdena samhällsplanering, hållbara städer och hållbar stadsutveckling, bostadsmarknad, byggande, lantmäteriverksamhet och för forskningsfrågor. Resultatindikatorer finns för områdena samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet.

När det gäller lantmäteriverksamheten har utskottet noterat att det på s. 40 och 46 i propositionen lämnas motstridiga uppgifter om handläggningstiderna för inskrivningsärenden. Enligt uppgift från Näringsdepartementet är det uppgifterna på s. 40 som är de korrekta (dvs. att handläggningstiderna under 2016 har minskat).

Målet för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. Det nu gällande konsumentpolitiska målet godkändes av riksdagen hösten 2015 och ersatte målet Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val.

För konsumentpolitiken används följande indikatorer och andra bedömningsgrunder vid resultatbedömningen.

- Konsumenters möjligheter att känna förtroende för näringsidkares affärsmetoder och för att det finns ändamålsenliga konsumenträttigheter, bedöms bl.a. utifrån andelen näringsidkare som följer Allmänna reklamationsnämndens rekommendationer.
- Konsumenters möjligheter att lita på att produkter är säkra.
- Konsumenters tillgång till stöd.
- Förutsättningar för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Utskottets ställningstagande

Det pågår sedan flera år en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen. Utskottet ser positivt på detta utvecklingsarbete och anser att det är viktigt att dialogen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen fortsätter.

Utgångspunkten för utskottets genomgång av regeringens resultatredovisning har varit att det ska vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag.

Resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Utskottet vill därför särskilt understryka vikten av att regeringens redovisning och bedömning av uppnådda resultat har en logisk och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. Det är önskvärt att regeringens resultatredovisning koncentreras till att redovisa och bedöma faktiskt uppnådda resultat av genomförda statliga insatser i förhållande till målen och att sambandet mellan mål, resultat och de beslutade anslagen tydligt framgår.

När det gäller området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet har utskottet i de senaste två årens budgetbetänkanden påpekat behovet av att resultatredovisningen renodlas och att tyngdpunkten läggs på uppnådda resultat av statliga insatser. Dessa synpunkter har dock inte fått något starkt genomslag i budgetpropositionen för 2018. Det är fortfarande i vissa fall svårt att urskilja vilka resultat som faktiskt har uppnåtts, eftersom redovisningen av resultat blandas med redovisning av insatser eller texter som inte är inriktade på resultatredovisning. Strukturen gör att det dessutom är svårt att koppla det som redovisas till det riksdagsbundna målet eller till de olika delmålen. Även textens omfattning bidrar till att det är svårt att utläsa vilka resultat som har nåtts.

Med utgångspunkt från det övergripande målet anges delmål för områdena samhällsplanering, hållbara städer, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet. För områdena görs resultatredovisningen utifrån dessa delmål. Utskottet framhöll senast i förra årets budgetbetänkande vikten av tydliga indikatorer. Det är därför positivt att nya resultatindikatorer har tagits fram för området samhällsplanering och att flera nya indikatorer tillkommit för områdena bostadsmarknad och byggande. Vidare har vissa av resultatindikatorerna för området bostadsmarknad omformulerats. När det gäller den nya resultatindikatorn Boverkets miljöindikatorer för bygg- och fastighetssektorn (området byggande) anser utskottet dock att det hade varit önskvärt att regeringen i resultatredovisningen tydligt angett vilka dessa indikatorer är. När det gäller resultatindikatorn Räntabilitet i byggföretag anger regeringen att det tycks finnas ett samband mellan företagens ökade lönsamhet och ett ökat bostadsbyggande men att hög lönsamhet också kan vara en indikation på bristande konkurrens. Regeringen konstaterar att bostadsbyggandet och räntabiliteten hos de stora byggföretagen ökat kraftigt sedan 2002. Utskottet anser att det hade varit önskvärt att regeringen även hade

redovisat vilka slutsatser som kan dras av detta i förhållande till det beslutade målet. Det kan också vara lämpligt att introducera nya indikatorer som mäter utfallet av nya satsningar inom utgiftsområdet i form av stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande och investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande (se Ekonomistyrningsverkets rapport 2017:46 Resultatuppföljning av statens budget).

Utskottet anser att riksdagens möjlighet att ta del av regeringens resultatinformation underlättas om regeringen redovisar sin bedömning av uppnådda resultat i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. I budgetbetänkandena från 2015 och 2016 ansåg utskottet att det för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet fanns en svag koppling mellan resultat och det riksdagsbundna målet. Trots dessa påpekanden saknas enligt utskottets bedömning fortfarande en tydlig koppling mellan resultat och det mål som riksdagen har beslutat.

Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att se över regeringens delmål och indikatorer för bostadspolitiken. Utskottet förutsätter att detta arbete även kommer att omfatta strukturen och innehållet i resultatredovisningen för området.

Avslutningsvis vill utskottet tillägga följande när det gäller den bostadspolitiska delen. Riksdagen har de senaste åren beslutat om flera stora satsningar inom utgiftsområde 18. Inom den bostadspolitiska delen av utgiftsområdet har flera nya anslag inrättats. Anslagen gäller investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande, stöd till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer samt stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande. Även i år föreslår regeringen satsningar inom den bostadspolitiska delen, bl.a. föreslås att det inrättas ett nytt anslag för bidrag för att främja innovativt och hållbart byggande av bostäder.

Som utskottet betonat i tidigare budgetbetänkanden är det viktigt att regeringen återkommer till riksdagen med en tydlig redovisning av hur medlen använts och vilka resultat som uppnåtts. Utskottet förutsätter därför att regeringen i kommande budgetpropositioner när det gäller den bostadspolitiska delen mer detaljerat redogör för hur de nya stöden utnyttjats, hur fördelningen av stöden ser ut i olika delar av landet och utfallet av stöden. Även statistiken över nybyggda bostäder bör bli mer utförlig.

När det gäller området Konsumentpolitik anser utskottet att resultatredovisningen även i år har en i huvudsak ändamålsenlig form och struktur. De olika avsnitten är väldisponerade och tydliga.

Det är positivt att redovisningen i fråga om Fastighetsmäklarinspektionen och Allmänna reklamationsnämnden också innehåller tabeller med uppgifter om ärenden och utvecklingen över tid. Fortfarande redovisas dock vissa uppgifter om bl.a. myndighetsinsatser i löpande text utan att antal eller liknande framgår. Som utskottet framhöll i budgetbetänkandet hösten 2015 skulle det vara värdefullt om regeringen i större utsträckning redovisar exempelvis antalet ärenden och tidsserier som belyser utvecklingen.

Resultat redovisas med utgångspunkt från de fyra bedömningsgrunderna (se ovan). Liksom tidigare ligger tyngdpunkten på redovisning av olika insatser som gjorts inom området. Utskottet anser att det är en fördel för läsbarheten att redovisningen görs i förhållande till varje bedömningsgrund separat i olika delavsnitt. Varje delavsnitt inleds med en bedömning av resultatet. Vidare görs en allmän bedömning i avsnittet Analys och slutsatser (4.4.3). Avsnittet Analys och slutsatser innehåller även en bedömning av måluppfyllelsen.

Även inom det konsumentpolitiska området har riksdagen under de senaste åren beslutat om förstärkningar av flera anslag. I årets budgetproposition föreslår regeringen bl.a. satsningar för att möjliggöra ytterligare insatser från det civila samhällets sida på konsumentområdet och för att främja mer tillförlitlig information om produktionsvillkor i andra länder.

Inom området Konsumentpolitik pågår ett utvecklingsarbete, bl.a. med anledning av det nya konsumentpolitiska målet. Utskottet ser fram mot resultatet av detta arbete. Utskottet vill i det sammanhanget framhålla att det vore önskvärt att regeringen i kommande budgetpropositioner närmare utvecklar vilka effekter inrättandet av Hallå konsument fått när det gäller den kommunala konsumentvägledningen och vägledningen till konsumenter som är i behov av mer personligt stöd.

Anslag inom utgiftsområde 18

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag och lämnar bemyndiganden för 2018 inom utgiftsområde 18 i enlighet med regeringens förslag. Oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsfördelning avslås.

Jämför reservation 1 (SD) och särskilt yttrande 1 (M), 2 (C), 3 (L) och 4 (KD).

Propositionen

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1) föreslår regeringen att ramen för utgiftsområde 18 ska uppgå till ca 6 952 miljoner kronor, varav 6 686 miljoner kronor för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet och 266 miljoner kronor för området Konsumentpolitik.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Vänsterpartiet. Nedan följer en kortfattad redovisning av regeringens förslag för respektive anslag inom utgiftsområdet. Under vissa anslag redovisas även förslag om bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för regeringen att ingå under 2018, vilka innebär utgifter för de kommande åren.

1:1 Bostadspolitisk utveckling: Anslaget får användas för utgifter för insatser inom det bostadspolitiska området. För att finansiera en förstärkning av det

bostadspolitiska arbetet inom Regeringskansliet föreslår regeringen att anslaget minskas med 14 400 000 kronor fr.o.m. 2018. Anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med 12 000 000 kronor. För att bidra till ökat bostadsbyggande avser regeringen att etablera en arena för dialog om områden med komplexa planeringsförutsättningar samt erbjuda process- och kunskapsstöd. För detta ändamål föreslås anslaget ökas med 15 000 000 kronor årligen 2018–2021. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 20 600 000 kronor till anslaget för 2018.

1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner med en svag bostadsmarknad för undsättning eller omstrukturering av kommunala bostadsföretag med ekonomiska svårigheter och för statsbidrag till kommuner med en svag bostadsmarknad för stöd till företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Stödet för omstrukturering av kommunala bostadsföretag regleras i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. För att finansiera en stödfunktion för statsstödsrättslig rådgivning och information som fokuserar på frågor som rör bostadsförsörjning och bostadsmarknaden, föreslår regeringen att anslaget minskas med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2018. Anslaget 1:17 Upphandlingsmyndigheten under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ökas med motsvarande belopp. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 94 500 000 kronor till anslaget för 2018. Dessutom föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 43 000 000 kronor 2019–2026.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som går i borgen för enskilda hushålls skyldighet att betala hyra för sin bostad (kommunala hyresgarantier). Bestämmelserna om stödet finns i förordningen (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 43 000 000 kronor till anslaget för 2018.

1:4 Boverket: Anslaget får användas för Boverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för internationellt arbete. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 308 302 000 kronor till anslaget för 2018. Anslagsförslaget inkluderar följande insatser: Regeringen avser att stärka arbetet kring arkitektur genom att stödja offentliga aktörer och främja ett arkitekturarbete med inriktning mot ett ökat, hållbart och effektivt bostadsbyggande av hög arkitektonisk kvalitet samt mot goda livsmiljöer och offentliga rum. För detta ändamål föreslås anslaget ökas med 15 000 000 kronor per år. För att utveckla och säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen i en digital miljö föreslår regeringen att anslaget ökas med 10 000 000 kronor årligen 2018–2020. För att genomföra en kompetenssatsning om digitaliseringens möjligheter i samhällsbyggnadsprocessen föreslås att anslaget ökas med 20 000 000 kronor årligen 2018 och 2019 och med 15 000 000 kronor 2020. Regeringen anser även att det finns ett behov av att

sammanställa tillgänglig kunskap om skador orsakade av fukt och mögel och göra den tillgänglig för kommuner, byggherrar och förvaltare. För detta ändamål föreslås anslaget ökas med 8 000 000 kronor 2018 och med 15 000 000 kronor årligen 2019–2021. Boverket genomförde 2007 och 2008 en rikstäckande undersökning av bebyggelsens energianvändning, tekniska status och inomhusmiljö (Betsi). Regeringen avser att göra en uppföljning av vilka förbättringar som kommit till stånd framför allt när det gäller inomhusmiljö, men även när det gäller t.ex. energianvändning. För detta ändamål föreslås anslaget ökas med 3 000 000 kronor årligen 2018–2021. För att förstärka kunskapen och spridning av information om byggskador och deras konsekvenser föreslår regeringen att anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2018 och med 10 000 000 kronor årligen 2019–2021.

För att finansiera en översyn av Boverkets bygg- och konstruktionsregler för att underlätta bostadsbyggandet föreslår regeringen vidare att anslaget minskas med 10 000 000 kronor för 2018 och 2019. Anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas därmed med motsvarande belopp.

I anslutning till regeringens förslag om Boverkets anslag redovisas även uppgifter om det system med kreditgarantier som administreras av Boverket. Garantin ger långivaren ett skydd mot kreditförluster och minskar behovet av topplån eller egen kapitalinsats för den som bygger bostäder. Bestämmelserna om kreditgarantier finns i förordningen (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m., förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet och förordningen (2008:20) om statliga kreditgarantier för förvärv av bostad (förvärvsgaranti). Dessa garantier finansieras utanför statens budget genom avgifter som ska täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna. Avgifterna ska också täcka finansieringen av sådana fastighetsförvärv som Boverket undantagsvis får göra för att skydda statligt garanterade lånefordringar.

När det gäller förvärvsgarantin anför regeringen i propositionen att *en* garanti har utfärdats sedan förvärvsgarantin infördes och att denna har upphört att gälla. Mot bakgrund av att förvärvsgarantin inte har utnyttjats föreslår regeringen att den avvecklas per den 1 januari 2018.

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att under 2018 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor.

Dessutom föreslås att regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2019–2021.

1:5 Statens geotekniska institut: Anslaget får användas för Statens geotekniska instituts (SGI) förvaltningsutgifter. SGI bedriver även avgiftsbelagd

verksamhet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 46 767 000 kronor till anslaget för 2018.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget får användas för Lantmäteriets förvaltningsutgifter. Lantmäteriet bedriver även avgiftsbelagd verksamhet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 563 927 000 kronor till anslaget för 2018.

1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus upplåtna med hyresrätt samt för statsbidrag till förnyelse av utomhusmiljöer. Anslaget får även användas för merkostnader för att administrera anslaget. Stöden regleras i förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden och i förordningen (2016:398) om stöd till utemiljöer i vissa bostadsområden. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 000 000 000 kronor till anslaget för 2018. Dessutom föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 kronor 2019–2021.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som bidrar till ökat bostadsbyggande. Anslaget får även användas för merkostnader för att administrera anslaget. Stödet regleras i förordningen (2016:364) om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 300 000 000 kronor till anslaget för 2018.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för att anordna nya hyresbostäder och bostäder för studerande. Högst 28 000 000 kronor av anslaget får användas för merkostnader för att administrera anslaget. Stödet regleras i förordningen (2016:880) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla hyresbostäder och bostäder för studerande och i förordningen (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 3 200 000 000 kronor till anslaget för 2018. Dessutom föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 000 kronor 2019–2021.

1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder: Förslag om ett nytt anslag som ska få användas för utgifter för statsbidrag till åtgärder mot radon i byggnader. Anslaget ska även få användas för utgifter för att administrera anslaget. I propositionen anförs att förhöjda radonhalter inomhus är en hälsorisk och att det t.ex. finns ca 200 000 småhus i behov av radonsanering i Sverige. Mot denna bakgrund föreslår regeringen ett nytt radonbidrag. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 34 000 000 kronor till anslaget för 2018. Dessutom föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2019–2021.

1:1 Innovativt och hållbart byggande: Förslag om ett nytt anslag som ska få användas för utgifter för statsbidrag för att främja innovativt och hållbart byggande av bostäder. Anslaget ska även få användas för utgifter för att administrera anslaget. I propositionen framhålls att det är viktigt att de bostäder som byggs är hållbara och tar till vara innovativa och arkitektoniska lösningar. Vidare är det ur ett klimat- och miljöperspektiv viktigt att bygga rätt från början och med hållbara material. Regeringen föreslår därför ett statligt stöd för innovativt och hållbart bostadsbyggande med minskad klimatpåverkan. Regeringens bedömning är att stödet kommer att bidra till att öka utvecklingen och tillämpningen av innovativa och hållbara lösningar inom bostadsbyggandet. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 75 000 000 kronor till anslaget för 2018. Dessutom föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 75 000 000 kronor 2019–2021.

2:1 Konsumentverket: Anslaget får användas för Konsumentverkets förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 165 408 000 kronor till anslaget för 2018. Det ökade anslaget för Konsumentverket inkluderar följande insatser. För att genom fortsatt drift och utveckling av prisjämförelsetjänsten Money from Sweden kunna uppnå ökad prispress när det gäller kostnaderna för remitteringar föreslår regeringen att anslaget ökas med 3 660 000 kronor för 2018, 2 800 000 kronor för 2019 och 2 800 000 kronor för 2020. För att Konsumentverket, tillsammans med Upphandlingsmyndigheten, ska kunna identifiera intresset bland olika typer av samhällsaktörer för samarbete när det gäller att främja mer tillförlitlig information om produktionsvillkor i andra länder och ta olika initiativ föreslår regeringen att anslaget ökas med 1 000 000 kronor per år för 2018, 2019 och 2020.

2:2 Allmänna reklamationsnämnden: Anslaget får användas för Allmänna reklamationsnämndens förvaltningsutgifter. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 44 488 000 kronor till anslaget för 2018.

2:3 Fastighetsmäklarinspektionen: Anslaget får användas för Fastighetsmäklarinspektionens förvaltningsutgifter. Enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666) har Fastighetsmäklarinspektionen rätt att ta ut registreringsavgifter från fastighetsmäklare i form av ansökningsavgifter och årliga avgifter. Regeringen avser att höja de årliga avgifterna för fastighetsmäklare. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 24 823 000 kronor till anslaget för 2018.

2:4 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget får användas för utgifter för stöd till kunskapsbyggande på konsumentområdet, stöd till kommuners konsumentverksamhet och stöd till det civila samhällets organisationer som på olika sätt främjar konsumenternas intressen. Stödet till det civila samhällets organisationer regleras i förordningen (2007:954) om statligt stöd till organisationer på konsumentområdet. För att möjliggöra ytterligare insatser från det civila samhällets sida på konsumentområdet föreslår regeringen att anslaget ökas permanent med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2018. För att även

möjliggöra att det civila samhällets organisationer tar fram lättillgängliga informationsverktyg för konsumenter om frågor som rör produktionsvillkor i andra länder föreslår regeringen en ökning av anslaget med 4 000 000 kronor per år för 2018, 2019 och 2020. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 26 459 000 kronor till anslaget för 2018.

2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter och vid behov till information om märkningen. Statsbidraget betalas till Miljömärkning Sverige AB som ansvarar för det nordiska miljömärkningssystemet Svanen och EU-miljömärket EU Ecolabel i Sverige. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 4 374 000 kronor till anslaget för 2018.

Motionerna

Förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 18 för 2018 läggs fram i fem motioner av M, SD, C, L respektive KD. I motionerna finns även förslag om anslagens närmare ändamål. I bilaga 2 finns en sammanställning som visar hur motionsförslagen avviker från regeringens förslag när det gäller anslagen.

Vidare behandlar utskottet ytterligare några motionsyrkanden som bedöms påverka anslagen inom utgiftsområde 18 för 2018.

Inom staten genomförs årligen en pris- och löneomräkning av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål. Detta görs för att återspegla pris- och löneförändringar i övriga samhället så att anslagen inte förlorar köpkraft. I sina budgetmotioner föreslår C, L och KD en begränsning av de årliga anslagsökningarna i pris- och löneomräkningssystemet för statsförvaltningen, motion 2017/18:3716 av Annie Lööf m.fl. (C), motion 2017/18:3752 av Jan Björklund m.fl. (L) och motion 2017/18:3798 av Andreas Carlson m.fl. (KD). Syftet är att öka statsförvaltningens kostnadseffektivitet. Inom utgiftsområde 18 påverkar detta anslagen 1:4–1:6 och 2:1–2:4.

Moderaternas förslag till anslag för 2018

I kommittémotion 2017/18:3862 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 föreslås att riksdagen anvisar medel för 2018 enligt regeringens förslag när det gäller fyra anslag. För tolv anslag föreslås följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:1 Bostadspolitisk utveckling: Anslaget föreslås minskas med 15 miljoner kronor.

1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag: Anslaget föreslås minskas med 20 miljoner kronor. Motionärerna anför att då de anslagna medlen inte används till fulla omfördelas 20 miljoner kronor årligen för 2018–2021 till anslaget 1:6 Lantmäteriet. I övrigt minskas anslaget för att finansiera andra prioriterade satsningar.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad: Anslaget föreslås minskas med 30 miljoner kronor. Motionärerna anför att medlen som avsätts för de kommunala hyresgarantierna inte används. I väntan på regelförändringar vill motionärerna omfördela delar av de obrukade medlen till en tillfällig satsning för kartläggning av grundvattenförutsättningar. 30 miljoner kronor årligen för 2018–2020 flyttas därför till utgiftsområde 24 Näringsliv och anslaget 1:8 Sveriges geologiska undersökning.

1:4 Boverket: Anslaget föreslås minskas med 46 miljoner kronor. Motionärerna vill inom ramen för Boverkets anslag fokusera på innovativt byggande. De menar att möjligheterna till ny teknik och mer effektiva produktionsmetoder behöver främjas. Främst handlar det om ändringar i regelverken och bättre möjligheter till undantag från plan- och bygglagen, men även andra satsningar som utredningar och stöd till projekt kan i viss utsträckning behövas.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget föreslås ökas med 54,6 miljoner kronor. För att särskilt prioritera Lantmäteriets arbete med att korta ned väntetiderna kopplade till fastighetsbildning föreslås en satsning med 20 miljoner kronor årligen för 2018–2021. Satsningen finansieras genom en omfördelning av medel från anslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Vidare avsätts 34,6 miljoner kronor för avgiftsfria digitala kartor. Satsningen finansieras genom en omfördelning av medel från anslaget 1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer. Motionärerna föreslår med anledning av detta att riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om en förstärkning av Lantmäteriet (yrkande 3).

1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget föreslås minskas med 870 miljoner kronor.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Motionärerna föreslår att anslaget på 1 300 miljoner kronor minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget på 3 200 miljoner kronor föreslås minskas med 1 700 miljoner kronor.

1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder: Anslaget föreslås inte bli inrättat, dvs. en minskning med 34 miljoner kronor.

1:11 Innovativt och hållbart byggande: Anslaget föreslås inte bli inrättat, dvs. en minskning med 75 miljoner kronor.

2:1 Konsumentverket: Anslaget föreslås minskas med 14 miljoner kronor. Motionärerna vill att man inom anslaget prioriterar dels att Hallå konsument ska fortsätta utvecklas, dels arbetet med konsumentupplysning kopplat till nya branscher och arbetet mot oseriös konsumentkreditgivning. Motionärerna föreslår med anledning av detta ett tillkännagivande till regeringen om att Hallå konsument ska fortsätta att utvecklas (yrkande 4).

2:3 Fastighetsmäklarinspektionen: Anslaget föreslås minskas med 6 miljoner kronor.

I partimotion 2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över hur reglerna om förvärvsgarantier kan moderniseras (yrkande 37).

Sverigedemokraternas förslag till anslag för 2018

I kommittémotion 2017/18:2530 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) föreslås att riksdagen anvisar medel för 2018 enligt regeringens förslag när det gäller elva anslag. För fem anslag föreslås följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget föreslås ökas med 50 miljoner kronor. Förslaget om en höjning av anslaget syftar till att uppdaterade kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt.

1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget föreslås minskas med 750 miljoner kronor.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Motionärerna föreslår att anslaget på 1 300 miljoner kronor minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget föreslås minskas med 2 350 miljoner kronor.

1:11 Innovativt och hållbart byggande: Anslaget föreslås inte bli inrättat, dvs. en minskning med 75 miljoner kronor.

Dessutom föreslås i motionen att det ska inrättas två nya anslag inom utgiftsområde 18. Det första anslaget benämns *Regional bostadsplanering*, och för det föreslås ett anslag på 50 miljoner kronor årligen. Anslaget ska bidra till en ökad samordnad regional planering för att möta de behov som uppstår och för att ge kommunerna den kompetens som behövs för bostadsplanering. Det andra anslaget benämns *Tillgänglighetsanpassning av bostäder*, och för det föreslås ett anslag på 25 miljoner kronor årligen. Anslaget ska fungera som ett stimulansbidrag för att tillgänglighetsanpassa äldre byggnader som inte är anpassade för funktionshindrade.

Motionärerna vill även inom anslaget 1:7 avsätta 250 miljoner kronor till områdesplanering för att skapa trygghet i utsatta områden. De vill också inom anslaget 1:9 tillföra kommunerna ett investeringsstöd för student- och äldreboendestäder som ska uppgå till 250 miljoner kronor.

Centerpartiets förslag till anslag för 2018

I kommittémotion 2017/18:3710 av Ola Johansson m.fl. (C) föreslås att riksdagen anvisar medel för 2018 enligt regeringens förslag när det gäller tre anslag. För tretton anslag föreslås följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:1 Bostadspolitisk utveckling: Anslaget föreslås minskas med 15 miljoner kronor till följd av att motionärerna avvisar regeringens förslag om en arena för dialog om områden med komplexa planeringsförutsättningar.

1:4 Boverket: Anslaget föreslås minskas med 87,050 miljoner kronor. I motionen anförs bl.a. följande om skälen till den föreslagna anslagsminskningen. Anslaget minskas med 15 miljoner kronor till följd av att en tidigare anslagshöjning avseende kompetensinsatser i fråga om plan- och bygglagen återställs. Anslaget minskas med 10 miljoner kronor till följd av att en tidigare anslagshöjning för ett informationscenter för hållbart byggande återställs. Vidare minskas anslaget med totalt 45 miljoner kronor till följd av att motionärerna avvisar regeringens förslag om att förstärka arbetet med arkitekturfrågor, en resursförstärkning när det gäller tillämpningen av plan- och bygglagen i en digital miljö och en kompetenssatsning om digitaliseringen i samhällsbyggnadsprocessen. Därutöver minskas anslaget med totalt 16 miljoner kronor till följd av att motionärerna avvisar regeringens förslag om en kunskapsammansättning om skador orsakade av fukt och mögel, en uppföljning av en tidigare undersökning om bl.a. inomhusmiljö och energianvändning samt information om byggskador.

1:5 Statens geotekniska institut: Anslaget föreslås minskas med 250 000 kronor.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget föreslås minskas med 37,489 miljoner kronor bl.a. till följd av att en tidigare anslagshöjning som riksdagen beslutade om 2016 återställs.

1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget föreslås minskas med 870 miljoner kronor.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget på 1 300 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstilldelningen avstyrks därmed.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget föreslås minskas med 1 700 miljoner kronor.

1:11 Innovativt och hållbart byggande: Anslaget föreslås inte bli inrättat, dvs. en minskning med 75 miljoner kronor.

2:1 Konsumentverket: Anslaget föreslås minskas med totalt 15,820 miljoner kronor. Anslaget minskas med 1 miljon kronor till följd av att motionärerna avvisar regeringens förslag om insatser för information om produktionsvillkor i andra länder. Vidare minskas anslaget med 14 miljoner kronor till följd av att en anslagshöjning som riksdagen beslutade om förra hösten för att inrätta ett forum med uppdrag att verka för en mer miljösmart konsumtion återställs.

2:2 Allmänna reklamationsnämnden: Anslaget föreslås minskas med 7,230 miljoner kronor bl.a. till följd av att en anslagshöjning som riksdagen beslutade om hösten 2015 återställs.

2:3 Fastighetsmäklarinspektionen: Anslaget föreslås minskas med 7,160 miljoner kronor bl.a. till följd av att en tidigare anslagshöjning som riksdagen beslutade om hösten 2016 för en mer aktiv tillsyn av fastighetsmäklarbranschen återställs.

2:4 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget föreslås minskas med totalt 11 miljoner kronor. I motionen anförs bl.a. följande om skälen till den

föreslagna anslagsminskningen. Anslaget föreslås minskas med 4 miljoner kronor till följd av att motionärerna avvisar regeringens förslag om ytterligare insatser från det civila samhällets sida på konsumentområdet till förmån för Centerpartiets egna satsningar på civilsamhället. Anslaget föreslås minskas med 4 miljoner kronor till följd av att regeringens förslag om information till konsumenterna om produktionsvillkor i andra länder avvisas. Vidare minskas anslaget med totalt 3 miljoner kronor bl.a. till följd av att en anslagshöjning för insatser från civilsamhällets sida för att främja konsumenternas intressen som riksdagen beslutade om hösten 2015 återställs.

2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter: Anslaget föreslås minskas med 1 miljon kronor.

Motionärerna föreslår även att det ska inrättas ett nytt anslag inom utgiftsområde 18 benämnt *Trygghetskapande stadsplanering* för vilket motionärerna föreslår ett årligt anslag på 70 miljoner kronor. Medel från anslaget ska kunna sökas för att finansiera trygghetskapande åtgärder i utsatta områden.

Vidare föreslår Ola Johansson m.fl. (C) i kommittémotion 2017/18:3757 ett tillkännagivande om att se över möjligheten att återinföra ett bidrag för att kartlägga mark och sanera bostäder med radonstrålning som överstiger de nationella gränsvärdena (yrkande 21).

Liberalernas förslag till anslag för 2018

I motion 2017/18:3814 av Robert Hannah m.fl. (L) föreslås att riksdagen anvisar medel för 2018 enligt regeringens förslag när det gäller fem anslag. För elva anslag föreslås följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:1 Bostadspolitisk utveckling: Anslaget föreslås minskas med 15 miljoner kronor till följd av att motionärerna avvisar regeringens förslag om en arena för dialog om områden med komplexa planeringsförutsättningar.

1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag: Anslaget föreslås minskas med 85 miljoner kronor. Enligt motionärerna innebär förslaget att anslaget anpassas till den faktiska utgiftsnivån. Som en konsekvens av anslagsförslagen i motionen som innebär att systemet med statliga subventioner avvecklas behöver det inte skapas finansieringsutrymme för en stödfunktion för statsstödsrättslig rådgivning och information. Motionärerna avvisar därför regeringens förslag om att anslaget ska minskas med 5 miljoner kronor.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad: Anslaget föreslås minskas med 42 miljoner kronor. Enligt motionärerna innebär det en anpassning till den faktiska utgiftsnivån.

1:4 Boverket: Anslaget föreslås minskas med 17 miljoner kronor. Motionärerna avvisar regeringens förslag om anslagsökningar med totalt 16 miljoner kronor för en kunskapsammansättning om skador orsakade av fukt och mögel, en uppföljning av en tidigare undersökning om bl.a. inomhusmiljö och

energianvändning och information om byggsador. Vidare avvisas regeringens förslag om en anslagsökning med 15 miljoner kronor för att förstärka arbetet kring arkitektur. Därutöver föreslår motionärerna att arbetet med ett informationscenter för hållbart byggande avvecklas, vilket innebär en anslagsminskning med 10 miljoner kronor. Motionärerna vill i stället ge Boverket i uppdrag att utveckla en modell för offentlig hyresstatistik, och för att finansiera uppbyggandet av offentlig hyresstatistik avsätts 25 miljoner kronor årligen.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget föreslås minskas med 2 miljoner kronor.

1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget föreslås minskas med 870 miljoner kronor.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget på 1 300 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medeltilldelningen avstyrks därmed.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget föreslås minskas med 1 700 miljoner kronor.

1:11 Innovativt och hållbart byggande: Anslaget föreslås inte bli inrättat, dvs. en anslagsminskning på 75 miljoner kronor.

2:1 Konsumentverket: Anslaget föreslås minskas med 11 miljoner kronor. Regeringens förslag om en anslagsökning för att främja information om produktionsvillkor i andra länder avvisas. I stället föreslår motionärerna att 5 miljoner kronor anvisas årligen för att finansiera ett uppdrag till Konsumentverket för att stärka konsumentmakten för personer med funktionsnedsättning (när det gäller finansieringen av uppdraget, se även anslaget 2:4). Motionärerna föreslår vidare att arbetet med ett forum för en mer miljösmart konsumtion avvecklas. Anslaget i denna del föreslås därför minskas med 14 miljoner kronor.

2:4 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget föreslås minskas med 2 miljoner kronor. Motionärerna avvisar regeringens förslag om en anslagsökning med 4 miljoner kronor för information riktad till konsumenterna om produktionsvillkor i andra länder. De pengar som frigörs vill motionärerna använda till ett uppdrag till Konsumentverket om konsumentmakt för personer med funktionsnedsättning (se ovan anslaget 2:1). Motionärerna föreslår vidare att anslaget ökas med 2 miljoner kronor årligen för att finansiera höjda obundna anslag till organisationer.

Motionärerna föreslår även att det inrättas ett nytt anslag inom utgiftsområde 18 benämnt *Bonus till kommuner för kortare handläggningstid* för vilket motionärerna föreslår ett anslag på 40 miljoner kronor för 2018. Det nya anslaget föreslås användas till en snabbhetspremie i form av ekonomisk stimulans till de kommuner som har korta handläggningstider eller framgångsrikt förkortar sina handläggningstider för plan- och bygglovsärenden.

I partimotion 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) föreslås även ett tillkännagivande om att ge Boverket ett uppdrag att utveckla en modell för offentlig hyresstatistik (yrkande 16).

I kommittémotion 2017/18:3579 av Robert Hannah m.fl. (L) föreslås vidare tillkännagivanden om dels att ge Konsumentverket ett utökat uppdrag att stärka konsumentmakten för personer med funktionsnedsättning, dels att arbetet med ett forum för en mer miljösmart konsumtion bör avslutas (yrkandena 4 och 8).

Kristdemokraternas förslag till anslag för 2018

I kommittémotion 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 1 föreslås att riksdagen anvisar medel för 2018 enligt regeringens förslag när det gäller fem anslag. För elva anslag föreslås följande förändringar i förhållande till regeringens förslag.

1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag: Anslaget på 94,5 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därför.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad: Anslaget på 43 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därför.

1:4 Boverket: Anslaget föreslås ökas med 28 miljoner kronor. Motionärerna anför att regeringen har tillfört Boverket medel för att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen i en digital miljö. Regeringen har också tillfört medel för en kompetenssatsning om digitaliseringens möjligheter i samhällsbyggnadsprocessen. Motionärerna vill tillföra motsvarande medel.

1:6 Lantmäteriet: Anslaget föreslås minskas med 3 miljoner kronor.

1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer: Anslaget föreslås minskas med 939,5 miljoner kronor.

1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande: Anslaget på 1 300 miljoner kronor föreslås minskas med motsvarande belopp, och medelstillelningen avstyrks därmed.

1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande: Anslaget föreslås minskas med 1 700 miljoner kronor.

1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder: Motionärerna anser att det finns behov av att återinföra ett statligt stöd för radonsanering. För 2018 föreslår motionärerna att 17 miljoner kronor avsätts för detta ändamål, dvs. en minskning med 17 miljoner kronor i förhållande till regeringens anslagsförslag.

1:11 Innovativt och hållbart byggande: Anslaget föreslås minskas med 55 miljoner kronor.

2:1 Konsumentverket: Anslaget föreslås minskas med 5 miljoner kronor.

2:4 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget föreslås minskas med 8 miljoner kronor.

I motionen föreslås vidare ett tillkännagivande om att återinföra ett statligt stöd för radonsanering (yrkande 37).

Enskild motion

I motion 2017/18:3003 föreslår Sofia Fölster (M) ett tillkännagivande om att avskaffa de byggsubventioner som införts under valperioden.

Regeringens redovisning av behandlingen av tillkännagivanden

I budgetpropositionen för utgiftsområde 18 redovisar regeringen även de åtgärder som regeringen har vidtagit med anledning av fem riksdagsskrivelser med tillkännagivanden till regeringen (jfr bet. 2016/17:KU21). Tillkännagivandena gäller plan- och bygglagstiftningen och riktvärden för trafikbuller.

Tilkännagivandena om plan- och bygglagstiftningen

Riksdagen beslutade våren 2014, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande till regeringen om att det fortfarande finns ett omfattande behov att reformera plan- och bygglagen och att lagen behöver moderniseras, förenklas och förtydligas (bet. 2013/14:CU10, rskr. 2013/14:187 och 2013/14:188).

Vidare beslutade riksdagen hösten 2015, på utskottets förslag, om två tillkännagivanden om att regeringen senast den 1 januari 2017 borde utreda åtgärder som sammantaget skulle kunna förkorta plan- och bygglovsprocessen med upp till ett år samt ha återkommit till riksdagen med förslag om lagändringar som innebär att fler åtgärder blir bygglovsbefriade (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:79).

När det gäller dessa tillkännagivanden redovisar regeringen bl.a. att den i proposition 2016/17:151 Fler steg för en effektivare plan- och bygglag föreslog ändringar i plan- och bygglagen som innebär att kommunerna ska kunna begära att länsstyrelsen lämnar ett planeringsbesked, att länsstyrelsen får en tidsfrist om två månader vid överprövning, att fler planer ska kunna delegeras till kommunstyrelsen och byggnadsnämnden samt att ytterligare åtgärder ska undantas från kravet på bygglov i plan- och bygglagen. Riksdagen har beslutat om lagändringarna som trädde i kraft den 1 juli 2017. Regeringen har även genom ändringar i plan- och byggförordningen (2011:338) bl.a. undantagit ytterligare två åtgärder från krav på bygglov. Regeringen redovisar vidare att den gett Boverket i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett generell undantag från kravet på bygglov för ändring av färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial på andra byggnader än en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader, för montering av solcellspaneler och solfångare på byggnader samt för altaner i anslutning till en- och tvåbostadshus. Därutöver redovisar regeringen att den ändrat förordningen med länsstyrelseinstruktion för att tydliggöra att länsstyrelserna ska verka för att behovet av bostäder tillgodoses.

Regeringen anför i propositionen att dessa åtgärder ligger i linje med vad riksdagen har gett regeringen till känna i bet. 2013/14:CU10, rskr. 2013/14:187 och rskr. 2013/14:188 samt i bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:79.

Tillkännagivandena om riktvärden för trafikbuller

Riksdagen beslutade våren 2015, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen borde besluta om vissa ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Ändringarna syftade till att underlätta bostadsbyggande i närheten av spårtrafik och vägar (bet. 2014/15:CU10, rskr. 2014/15:180). Hösten 2016 beslutade riksdagen, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen omgående borde besluta om en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader enligt det tillkännagivande som riksdagen gjort 2015 (bet. 2016/17:CU1, rskr. 2016/17:70).

När det gäller dessa tillkännagivanden redovisar regeringen att Boverket har analyserat konsekvenserna av de ändringar avseende buller i plan- och bygglagen respektive miljöbalken och förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader som genomförts under 2015 och 2016. Myndigheten konstaterade att förändringarna sammantaget inneburit en tydlig och mer förutsägbar tillämpning av bullerfrågan som beaktar både bostadsbyggandet och risken för negativ påverkan på människors hälsa, samt underlättar för bostadsföretag, kommuner och andra som planerar för bostäder. För att ytterligare underlätta för bostadsbyggande i bullerutsatta lägen beslutade regeringen i maj 2017 om lättnader i den ovan nämnda förordningen.

Regeringen anför i propositionen att regeringen därmed helt har tillmötesgått riksdagens tillkännagivanden.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade hösten 2015 om flera stora och viktiga satsningar inom utgiftsområde 18. Dessa satsningar är viktiga steg i regeringens arbete med att möta behovet av fler bostäder, att det byggs bostäder som de flesta har råd med och att främja hållbara boenden för framtiden. Det budgetförslag för utgiftsområdet som regeringen nu lägger fram i samarbete med Vänsterpartiet fortsätter det arbetet.

Regeringen lägger väsentligt mer pengar på satsningar inom utgiftsområde 18 än vad den tidigare alliansregeringen gjorde. Som utskottet konstaterade i sitt yttrande till finansutskottet om utgiftsramen för utgiftsområdet tidigare i höst, är regeringens förslag till utgiftsram mer än fem gånger större än under föregående valperiod, och den är väsentligen större än den utgiftsram som förespråkas i oppositionspartiernas budgetmotioner.

Sverige har haft bostadsbrist under lång tid. Trots att bostadsbyggandet är på en rekordhög nivå är nuvarande produktionstakt inte tillräcklig för att möta behoven. Under valperioden har regeringen genomfört den största bostadspolitiska satsningen på 20 år för att det ska byggas ännu fler bostäder, särskilt hyresrätter. Regeringen fullföljer med sitt budgetförslag det bostadspolitiska paket som aviserades i budgetpropositionen för 2016 och det s.k. 22-punktsprogrammet som presenterades under 2016. Paketet innehåller bl.a. investeringsstöd med inriktning på hyresrätter, studentbostäder och bostäder för äldre, stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande samt stöd till

fastighetsägare för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer. Paketet är nu genomfört och har gett positiva effekter på bostadsmarknaden, inte minst i form av bostäder som människor med lägre inkomster har möjlighet att efterfråga. Samtidigt är samtliga punkter i 22-punktsprogrammet på väg att uppfyllas.

Behovet av fler bostäder i stora delar av landet ställer stora krav på kommunerna. Staten kan förbättra stödet till och underlätta för kommunerna i detta avseende. Regeringen har genom satsningar på fler nya bostäder tagit en mer aktiv statlig roll för att få till stånd en väl fungerande bostadsmarknad. De nya stöd som riksdagen beslutade om hösten 2015 i syfte att bidra till ett ökat bostadsbyggande är nu på plats. Statsbidraget till kommuner som bidrar till ett ökat bostadsbyggande premierar kommuner som på olika sätt aktivt bidrar till ett bostadsbyggande som bättre kan möta efterfrågan. Investeringsstödet för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande syftar till att stimulera till ett ökat utbud av hyresrätter inklusive studentlägenheter. Det innebär att stödet är inriktat på den typ av bostäder där bristen i dag är särskilt påtaglig. Utbudet av hyresbostäder är viktigt inte minst för att underlätta ungas och nyanländas etablering på bostadsmarknaden och för att svara mot arbetsmarknadens behov. Stödet för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer är ett viktigt bidrag för att öka takten på renoveringar och energieffektiviseringar, samtidigt som hyresgästen skyddas mot orimliga hyreshöjningar.

I årets budgetproposition föreslår regeringen ytterligare satsningar för att öka och underlätta bostadsbyggandet.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är viktigt att de bostäder som byggs är hållbara och tar till vara innovativa och arkitektoniska lösningar. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag om att inrätta ett statligt stöd för innovativt och hållbart bostadsbyggande. Utskottet delar regeringens bedömning att stödet kommer att bidra till att öka utvecklingen och tillämpningen av innovativa och hållbara lösningar inom bostadsbyggandet. Utskottet ser också positivt på de satsningar som görs för att bl.a. främja en ökad arkitektonisk kvalitet, öka digitaliseringen inom samhällsbyggnadsprocessen, förstärka det förebyggande arbetet mot byggsador och genomföra en kompetenssatsning för sundare hus. Mot bakgrund av att det finns ca 200 000 småhus i Sverige som är i behov av radonsanering föreslår regeringen även att ett nytt radonbidrag införs. Även utskottet anser att detta är en angelägen satsning.

Utskottet delar vidare regeringens bedömning att förvärvsgarantin bör avvecklas per den 1 januari 2018.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att regeringens anslagsförslag på det bostadspolitiska området ger utrymme för fortsatta satsningar för att stimulera bostadsbyggandet och skapa hållbara boendemiljöer.

På det konsumentpolitiska området ger regeringens förslag utrymme för att bidra till att skapa väl fungerande konsumentmarknader och för att underlätta en mer miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. Regeringen

föreslår bl.a. anslagshöjningar till Konsumentverket för att utveckla prisjämförelsetjänsten Money from Sweden och uppnå ökad prispress när det gäller kostnaderna för remitteringar samt för att identifiera intresset bland olika samhällsaktörer för ett samarbete när det gäller att främja mer tillförlitlig information om produktionsvillkor i andra länder. För att möjliggöra ytterligare insatser från det civila samhällets sida på konsumentområdet föreslår regeringen en permanent ökning av anslaget 2:4 Åtgärder på konsumentområdet. Regeringen föreslår även att medel avsätts inom anslaget för att möjliggöra att det civila samhällets organisationer tar fram lättillgängliga informationsverktyg för konsumenter om frågor som rör produktionsvillkor i andra länder.

De alternativa anslagsförslag för utgiftsområde 18 som läggs fram i motioner från fem partier utgår från de budgetförslag om bl.a. utgiftsramar för 2018 som lagts fram i motsvarande partimotioner. Riksdagen har som framgått ovan redan avslagit dessa förslag, och de fyra borgerliga partierna avstår mot denna bakgrund från att delta i civilutskottets ställningstagande till anslagen inom utgiftsområde 18. Utskottet ska därför endast helt kortfattat kommentera anslagsförslagen i de aktuella motionerna.

De alternativa förslag för utgiftsområde 18 som läggs fram i motionerna innebär samtliga en klart snävare utgiftsram än den som regeringen föreslår. Utskottet kan konstatera att de fyra borgerliga partierna nästan helt avvisar satsningarna på investeringsstöd, kommunbonus och renoveringsstöd. Några förslag om alternativa satsningar på dessa angelägna områden presenteras i huvudsak inte.

När det gäller anslagsförslagen i övrigt kan utskottet konstatera att dessa partiers förslag skiljer sig åt på ett antal punkter. Mest påtaglig är synen på vikten av konsumentpolitiska satsningar där Centerpartiet i förhållande till regeringens förslag, liksom de senaste två åren, föreslår en minskning av fem anslag, bl.a. för Allmänna reklamationsnämnden och Fastighetsmäklarinspektionen. Även Moderaterna föreslår en betydande minskning av anslaget till Fastighetsmäklarinspektionen. Som utskottet konstaterade när det behandlade förslagen om anslagen inom utgiftsområdet för 2017 skulle det innebära att Allmänna reklamationsnämnden inte ges möjlighet att svara upp mot den ökade ärendetillströmningen och ha en direkt negativ inverkan på regeringens ambition om en mer aktiv tillsyn av fastighetsmäklare.

När det gäller anslagsförslagen i motionen från Sverigedemokraterna överensstämmer de i väsentliga delar med förslagen från de borgerliga partierna. Sverigedemokraterna föreslår bl.a. dels kraftiga minskningar av anslagen till energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer samt investeringsstödet för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande, dels avvisar helt anslaget för stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande.

Utskottet kan avslutningsvis konstatera att de aktuella motionsförslagen från oppositionspartierna inte ger utskottet anledning att föreslå någon ändring

av regeringens förslag om anslagsfördelningen och om bemyndiganden inom utgiftsområde 18.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet sammanfattningsvis att riksdagen anvisar anslagen för 2018 enligt regeringens förslag (punkt 2) och ger de föreslagna bemyndigandena för regeringen att under 2018 ingå ekonomiska åtaganden som innebär behov av framtida anslag (punkterna 1 och 3). Förslagen i de aktuella motionerna avstyrks.

Utskottets förslag till anslag och bemyndiganden finns sammanställda i bilaga 4 respektive 5.

Regeringens redovisning av behandlingen av tillkännagivanden

I propositionen redovisas även de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av fem riksdagskrivelser med tillkännagivanden till regeringen. Tillkännagivandena gäller plan- och bygglagstiftningen och riktvärden för trafikbuller.

När det gäller tillkännagivandena om riktvärden för trafikbuller beslutade regeringen i maj 2017 om lättnader i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader för att ytterligare underlätta för bostadsbyggande i bullerutsatta lägen. Utskottet delar regeringens uppfattning att regeringen därmed helt tillmötesgått dessa tillkännagivanden.

När det gäller de tillkännagivanden om plan- och bygglagstiftningen som tas upp i propositionen anser utskottet att de åtgärder som hittills vidtagits ligger i linje med vad riksdagen gett regeringen till känna.

Bostadspolitiskt mål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsförslag om att det nuvarande bostadspolitiska målet ska ersättas med ett nytt respektive behållas oförändrat. Utskottet anser att det även i fortsättningen bör vara en strävan att det bostadspolitiska målet ska kunna vinna en bred uppslutning i riksdagen.

Jämför reservation 2 (V) och 3 (KD).

Bakgrund

Riksdagen godkände hösten 2011 ett nytt bostadspolitiskt mål för området Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmåteriverksamhet inom utgiftsområde 18 (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:CU1, rskr. 2011/12:89). Målet – som ersatte två tidigare mål – har följande lydelse:

Målet för Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmåteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med

naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Motionerna

I Vänsterpartiets partimotion 2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att följande mål bör ersätta det nuvarande bostadspolitiska målet:

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska utgå ifrån människors behov, bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

I kommittémotion 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att behålla det nuvarande bostadspolitiska målet. Motionärerna menar att målet är högst aktuellt med tanke på de utmaningar som i dag finns på bostadsmarknaden.

Tidigare behandling

När riksdagen godkände det nu gällande målet 2011 avslogs även förslag om ett bostadspolitiskt mål med i huvudsak samma lydelse som i den nu aktuella motionen från Vänsterpartiet (bet. 2011/12:CU1). Utskottet har behandlat och avstyrkt motsvarande förslag även efter det. I betänkande 2014/15:CU1 anförde utskottet bl.a. följande:

Det är angeläget att ett bostadspolitiskt mål som beslutas av riksdagen har ett så brett stöd som möjligt och kan ligga till grund för bedömningar av verksamheten inom utgiftsområdet under en längre tid. En sådan bred samsyn om målet bör vara möjlig att uppnå även om det ibland finns olika uppfattningar om de medel som behöver användas för att hantera olika frågor som gäller villkoren för bostadsmarknaden. Utskottet avstår av detta skäl från att ta ställning till om det är lämpligt att omformulera det nu gällande bostadspolitiska målet inom utgiftsområde 18 enligt förslaget i motionen. Det är naturligt att regeringen ges möjlighet att överväga frågor om bostadspolitikens allmänna inriktning och i detta sammanhang även pröva förutsättningarna för att formulera ett bostadspolitiskt mål som kan vinna en bred uppslutning i riksdagen.

Utskottet vidhöll detta ställningstagande senast förra året i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2017 och avstyrkte därför också motsvarande motionsförslag (bet. 2016/17:CU1). Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte ändrat uppfattning sedan motsvarande förslag om det bostadspolitiska målet för utgiftsområde 18 senast behandlades. Det bör således även i fortsättningen vara en strävan att det bostadspolitiska målet ska

kunna vinna en bred uppslutning i riksdagen. Motionerna avstyrks av detta skäl.

Konsumentpolitiskt mål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fem motionsyrkanden om ett ändrat konsumentpolitiskt mål. Utskottet anser att det mål för området Konsumentpolitik som riksdagen godkände hösten 2015 bör gälla även i fortsättningen.

Jämför reservation 4 (M, C, L, KD) och 5 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:3344 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att återinföra det tidigare konsumentpolitiska målet Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val. Motionärerna framhåller att det tidigare målet för konsumentpolitiken utgick från konsumentens kapacitet att göra egna val men också från behovet av ett regelverk som underlättar för konsumenterna att göra medvetna och informerade val.

Även i kommittémotion 2017/18:3579 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att återinföra det tidigare konsumentpolitiska målet. Motionärerna anför bl.a. att området Konsumentpolitik med det nuvarande målet reduceras till att bli ett miljö- och hållbarhetspolitiskt instrument för att få konsumenter att fatta rätt beslut.

I kommittémotion 2017/18:3213 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och i motion 2017/18:3862 av samma motionärer, yrkande 2, föreslås att riksdagen godkänner att det tidigare konsumentpolitiska målet Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val återinförs.

I kommittémotion 2017/18:984 av Mikael Eskilander och Roger Hedlund (båda SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att följande mål bör ersätta det nuvarande konsumentpolitiska målet:

Målet för konsumentpolitiken är att skapa hållbar konsumtion, där konsumenterna har möjlighet att göra aktiva val på väl fungerande konsumentmarknader.

Tidigare behandling

Riksdagen godkände hösten 2015 ett nytt konsumentpolitiskt mål (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:CU1, rskr. 2015/16:76). Målet har följande lydelse:

Målet för konsumentpolitiken är väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Det nuvarande konsumentpolitiska målet ersatte det mål som riksdagen godkände hösten 2007 och som sedan även bekräftades genom ett riksdagsbeslut hösten 2008 efter en förändring av indelningen inom statsbudgetens utgiftsområden (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:CU1, rskr. 2007/08:106 och prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:CU1, rskr. 2008/09:118). Det tidigare konsumentpolitiska målet hade följande lydelse: Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val.

Civilutskottet ställde sig i betänkande 2015/16:CU1 bakom regeringens förslag om ett nytt konsumentpolitiskt mål och avstyrkte motionsyrkanden om att behålla det då gällande målet. I betänkandet anförde utskottet bl.a. följande.

Flera konsumentmarknader är under snabb omvandling, vilket erbjuder nya möjligheter för konsumenterna. Samtidigt förändrar utvecklingen konsumenternas förutsättningar. Allt komplexare marknader riskerar att ytterligare öka konsumenternas informationsunderläge, och ibland är affärsmetoderna påträngande, vilket inte minst kan skada mer utsatta grupper av konsumenter. Genom att motverka osunda affärsmetoder och stärka konsumenterna med hjälp av lagstadgade rättigheter och ett relevant konsumentstöd kan konsumentpolitiken bidra till väl fungerande konsumentmarknader. Vidare bör en mer hållbar konsumtion främjas. Som regeringen anför behövs därför en bredare ansats inom konsumentpolitiken.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det nuvarande konsumentpolitiska målet är för snävt och att ett konsumentpolitiskt mål dessutom bör inbegripa hållbarhetsaspekter och därmed även inrymma konsumtionens konsekvenser för enskilda, för samhället och för miljön. Det nuvarande konsumentpolitiska målet bör därför ersättas av ett nytt mål som omfattar både väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Utskottet vidhöll detta ställningstagande förra året i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2017 och avstyrkte motionsförslag om att återinföra det tidigare konsumentpolitiska målet (bet. 2016/17:CU1). Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet står fast vid sin ovan redovisade uppfattning och föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motionsyrkanden om stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 6 (SD) och 7 (KD).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 28 föreslås ett tillkännagivande om att införa ett stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning av befintliga bostadsfastigheter som saknar funktionsanpassning.

I kommittémotion 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att inrätta en fond för anpassning av bostäder efter funktionsnedsättning.

I motion 2017/18:2044 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten till ett stimulansbidrag för generell anpassning för personer med funktionsnedsättning vid bebyggelse.

Bakgrund

Ett kommunalt bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för åtgärder för att anpassa bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som ska anpassas. Bidraget har till ändamål att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bestämmelserna om bidraget finns i lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.

Ett statligt stöd har tidigare kunnat ges till kommuner för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Senaste datum för ansökan om stöd var den 1 augusti 2015. Stödet gavs i mån av tillgång på medel, som var begränsade till 15 miljoner kronor.

Utredningen om bostäder för äldre

Den tidigare regeringen beslutade i mars 2014 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag på åtgärder som förbättrar och underlättar äldres bostadssituation. Utredningen överlämnade i september 2015 sitt betänkande Bostäder att bo kvar i (SOU 2015:85). I betänkandet lämnas bl.a. förslag om åtgärder som syftar till att förbättra tillgängligheten i befintliga bostäder. Det gäller bl.a. förslag om ett fortsatt stöd till tillgänglighetsinventeringar och ett nytt statligt stöd till installation av hissar. En förutsättning för stöd till hissinstallationer ska vara att kommunen har gjort en inventering av tillgängligheten i flerbostadshuset och att den berörda fastigheten ligger inom ett av kommunen prioriterat område för att öka tillgången på bostäder för personer med nedsatt rörlighet.

Utredningen är föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Motsvarande eller i allt väsentligt motsvarande motionsyrkanden om stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder har behandlats och avstyrkts av utskottet vid flera tillfällen tidigare. I betänkande 2014/15:CU1 anförde utskottet följande:

Civilutskottet anser att det är ett centralt samhällsintresse att såväl nytillkommande som befintlig bebyggelse utformas så att människor med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga i samhället. En rad åtgärder har också vidtagits för att förbättra tillgängligheten i bebyggelsen. Det gäller bl.a. regleringen genom plan- och bygglagstiftningen, vissa former av ekonomiskt stöd, informationsåtgärder och olika andra insatser av flera berörda myndigheter. När det gäller det ekonomiska stödet kan för närvarande ett statligt bidrag ges till kommuner för inventering av den fysiska tillgängligheten i flerbostadshusbeståndet. Denna inventering är avsedd att ge underlag för kommunen att utveckla sitt arbete med tillgänglighet och boendefrågor. Vidare kan ett kommunalt bostadsanpassningsbidrag ges för anpassningsåtgärder i bostadshus. Bidraget ges för anpassning av fasta funktioner i och i anslutning till bostaden och har till ändamål att ge personer med funktionshinder möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

De ytterst kortfattade motionsförslagen ger inte utskottet anledning till överväganden om nya former av stöd för tillgänglighetsanpassning i bebyggelsen. Motionerna avstyrks således.

Riksdagen följde utskottets förslag.

I betänkande 2015/16:CU1 anförde utskottet följande:

Utskottet hänvisar till sitt ställningstagande till motsvarande motioner förra året. Det bör vidare framhållas att frågor om behovet av åtgärder som förbättrar tillgängligheten i det äldre bostadsbeståndet har behandlats av Utredningen om bostäder för äldre, som nyligen avslutade sitt arbete. Utskottet anser att den fortsatta beredningen av utredningsförslagen om bl.a. statliga stöd för tillgänglighetsanpassning bör avvaktas. Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna.

Riksdagen följde utskottets förslag.

I betänkande 2016/17:CU1 anförde utskottet följande:

Som redovisats ovan är betänkandet Bostäder att bo kvar i föremål för beredning inom Regeringskansliet. I betänkandet lämnas bl.a. förslag om åtgärder som syftar till att förbättra tillgängligheten i befintliga bostäder. Det gäller bl.a. förslag om ett fortsatt stöd till tillgänglighetsinventeringar och ett nytt statligt stöd till installation av hissar. Enligt utskottets mening finns det inte skäl för riksdagen att föregripa det pågående arbetet. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan är betänkandet Bostäder att bo kvar i fortfarande föremål för beredning inom Regeringskansliet. I betänkandet lämnas bl.a. förslag om

åtgärder som syftar till att förbättra tillgängligheten i befintliga bostäder. Det gäller bl.a. förslag om ett fortsatt stöd till tillgänglighetsinventeringar och ett nytt statligt stöd till installation av hissar. Utskottet står fast vid sin tidigare uppfattning att det inte finns skäl för riksdagen att föregripa det pågående arbetet. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Finansiering av och tillgång till geodata

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tio motionsyrkanden om finansiering av och tillgång till geodata. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 8 (SD), 9 (L) och 10 (KD).

Motionerna

I partimotion 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) föreslås flera tillkännagivanden om geodata. Motionärerna föreslår att regeringen utreder tänkbara finansieringsmodeller för öppna geodata (yrkande 48). I avvaktan på en utredning föreslås att Lantmäteriet får i uppdrag att så långt som möjligt fortsätta att göra öppna geodata tillgängliga (yrkande 49). Enligt motionärerna kan öppna geodata medföra stora samhällsvinster. Motionärerna föreslår också att det arbete med standardisering som pågår måste intensifieras för att ge bättre förutsättningar för att utnyttja potentialen med geodata (yrkande 50).

I kommittémotion 2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD) yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om att Lantmäteriets kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt. Motionärerna hänvisar till de problem som uppstod i samband med skogsbranden i Västmanland 2014 när räddningstjänsten saknade tillgång till uppdaterade kartor.

I kommittémotion 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) föreslås ett tillkännagivande om behovet av att effektivisera plan- och byggprocessen genom en digital planprocess och att i ett första steg införa öppna geodata för den offentliga sektorn i Sverige (yrkande 28). Motionärerna framhåller att Statskontorets förslag om en nationell e-strategi för en digital planprocess, en nationell databas för detaljplanebestämmelser och fri tillgång till geodata är mycket viktiga delar i digitaliseringen och effektiviseringen av samhällsbyggandet. Det föreslås vidare att finansieringsmodellen för geodata ses över för att förbereda ett framtida införande av öppna och avgiftsfria geodata (yrkande 29).

I motion 2017/18:45 av Penilla Gunther (KD) föreslås ett tillkännagivande om att en ny finansieringsmodell för Lantmäteriets geodataförsörjning bör utredas. Syftet är att tillgängliggöra mer öppna geodata för både ideella och offentliga verksamheter samt näringsverksamheter, allt för gemensamma samhällsvinster.

I motion 2017/18:447 av Mathias Sundin och Lars Tysklind (båda L) föreslås tillkännagivanden om att utreda ett införande av öppna geodata för den offentliga sektorn i Sverige (yrkande 1) och om att se över finansieringsmodellerna för att kunna möjliggöra öppna geodata i Sverige (yrkande 2). Enligt motionärerna är införandet av öppna geodata en viktig fråga inom digitaliseringen som kan medföra stora samhällsekonomiska vinster. För att underlätta allmänhetens och företagens tillgång till geodata bör man välja en finansieringsmodell där myndigheterna inte tar betalt av varandra för sin service. Dessutom föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att harmonisera den offentliga sektorns geodata såväl nationellt som internationellt (yrkande 3). Motionärerna anför att det arbete med standardisering som pågår måste intensifieras för att ge bättre förutsättningar att utnyttja potentialen med geodata.

Bakgrund

Geodata är information som har en geografisk anknytning. Geodata innefattar exempelvis kartor och kartdata samt registerinformation om byggnader, sjöar, vägar, vegetation och befolkning. Geodata har stor betydelse för många samhällsfunktioner, t.ex. inom samhällsplanering, miljöanalyser samt navigering och positionering.

Alla myndigheter, kommuner och andra organisationer med myndighetsuppgifter kan gå med i avtalet om geodatasamverkan och mot en årlig avgift få tillgång till ett samlat utbud av geodata. Vissa myndigheter och organisationer är dessutom skyldiga att göra sina geodata tillgängliga enligt lagen och förordningen om geografisk miljöinformation. Lantmäteriet har ett samordningsansvar inom geodataområdet och har bl.a. ansvaret för att samordna förvaltning och utveckling av avtalet om geodatasamverkan. Den samlade ingången för samverkan inom geodataområdet finns i Geodataportalen (www.geodata.se), som även är öppen för allmänheten. Sveriges genomförande av det s.k. Inspiredirektivet om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i EU sker inom ramen för geodatasamverkan och följer en tidsplan fram till 2020.

Lantmäteriet har påbörjat ett arbete med att göra mer av sina geodata fritt tillgängliga.

Tidigare behandling

Utskottet har behandlat motionsyrkanden om förbättrad och kostnadsfri tillgång till geodata vid ett flertal tillfällen, senast hösten 2016 (bet. 2016/17:CU1). Utskottet anförde då följande:

Utskottet ser som utgångspunkt positivt på åtgärder som syftar till att möjliggöra såväl ökad användning av digital teknik i planprocessen som förbättrad tillgång till kostnadsfria geodata utan begränsande användningsvillkor. Som framgår ovan pågår redan ett relativt omfattande utvecklingsarbete med denna inriktning.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas anledning för riksdagen att ta något initiativ på området. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Riksdagen följde utskottets förslag.

Budgetpropositionen

Regeringen anför i budgetpropositionen bl.a. följande om Lantmäteriets informationsförsörjning (prop. 2017/18:1 utg.omr. 18 s. 39):

Lantmäteriets informationsförsörjningsverksamhet finansieras i dag till 57 procent av avgifter. Lantmäteriet förser allmänheten, den offentliga sektorn och näringslivet med information om Sveriges geografi och fastigheter, s.k. geodata. De flesta personer använder geodata dagligen, både privat och i yrkeslivet och geodata utgör ofta basen i appar, e-tjänster och handläggningsstöd. Denna data bidrar till så vitt skilda saker som adressökning och navigering i smarta telefoner, samhällsplanering samt beskrivningar av effekterna av globala klimat- och miljöförändringar.

Geodata som t.ex. kartor, flygbilder och höjddata är ofta nödvändiga för att kunna beskriva, förstå och kommunicera annan information. De flesta informationsmängder blir mer användbara och intressanta om de knyts till ett geografiskt läge. Med geodata, nuvarande och historiska, blir redovisningen av tillstånd och skeenden tydligare. Bra geodata är därför en förutsättning för effektiv samhällsplanering, ett rättssäkert samhälle och en enklare vardag för medborgaren. Geodata av hög kvalitet är en förutsättning för utveckling av samhällsbyggnadsprocessen, transportnätet och för att förebygga kriser och katastrofer eller rädda liv och egendom när olyckan redan varit framme.

Användningen av Lantmäteriets grundläggande information fortsätter att öka kraftigt. I förhållande till 2015 har antalet leveranser under 2016 (manuella, tjänster och uttag) ökat med 49 procent. Användningen av visningstjänster har under 2016 ökat med 52 procent jämfört med 2015.

Den mest populära visningstjänsten är den topografiska webbkartan som står för ca 80 procent av användningen. Andra visningstjänster som ökat i användning jämfört med föregående år är ortofoto och höjddata.

Lantmäteriets mest omfattande positioneringstjänst, både ekonomiskt och användningsmässigt, är nätverks-RTK. Med tjänsten kan en användare av ett instrument för positionering med hjälp av satellitinformation i realtid bestämma läget för en punkt på centimeternivå.

Lantmäteriets karttjänst för medborgare, Kartsök ortnamn, hade 800 000 besökare under 2016. E-tjänsten Min fastighet, där privatpersoner finner detaljerade uppgifter om sin egen fastighet exempelvis areal, inteckningar och fastighetsrättsliga åtgärder, hade över 300 000 besökare.

Lantmäteriet har gjort vissa av myndighetens enklare kartprodukter fritt tillgängliga. I juli 2015 släpptes översiktskartan och en enklare höjddata och i januari 2016 öppnade Lantmäteriet upp kartdata ner till skala på 1:50 000. Därutöver har en positioneringstjänst med meter-noggrannhet gjorts tillgänglig som öppna data.

När Lantmäteriet har släppt dessa öppna data så har effekten blivit en kraftig ökning i användningen. Den har fortsatt att öka kraftigt under året och antalet användare har fram till december 2016 nästan fördubblats sedan enkätillfället i juni samma år. Privatpersoner är fortsatt den största kategorin användare.

Tillsammans med Verket för innovationssystem (Vinnova) och Geoforum Sverige har Lantmäteriet initierat en forskningsstudie om de

samhällsekonomiska effekterna av öppna geodata. Studien visar att en reform som ger öppna geodata från offentlig sektor är samhällsekonomiskt lönsam. Nya tillämpningar och en lång rad effektiviseringar skulle möjliggöras inom t.ex. upphandlingsområdet, samhällsbyggnadsprocessen, transportområdet och inom miljöskydd.

Frågesvar

I ett frågesvar den 17 oktober 2017 om införande av öppna geodata anförde bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson bl.a. följande (fr. 2017/18:84):

Regeringen lämnade redan i budgetpropositionen för 2017 förslag på utökat anslag för Lantmäteriet för att öka utbytet och tillgängligheten på grunddata inom den statliga sektorn. Som en följd av detta kan Lantmäteriet från och med 2017, tillhandahålla information ur fastighetsregistret, registerkartan och samfällighetsföreningsregistret avgiftsfritt till statliga myndigheter, med undantag för affärsverken.

Regeringen har även i budgetpropositionerna för 2017 och 2018 uttalat en avsikt att återkomma senast 2018 när det gäller modeller för långsiktig finansiering av förvaltningsutgifter för annan digital infrastruktur, såsom t.ex. verksamt.se och öppna geodata. Ett sådant arbete bedrivs för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare framhållit ser utskottet som utgångspunkt positivt på åtgärder som syftar till att möjliggöra såväl ökad användning av digital teknik i planprocessen som förbättrad tillgång till kostnadsfria geodata utan begränsande användningsvillkor. Som framgår av redogörelsen ovan pågår redan ett relativt omfattande utvecklingsarbete med denna inriktning.

Mot denna bakgrund anser utskottet, i likhet med tidigare, att det saknas anledning för riksdagen att ta något initiativ på området. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Översyn av Lantmäteriet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 13 motionsyrkanden om en översyn av Lantmäteriet. Utskottet hänvisar till att det pågår ett arbete som ligger i linje med önskemålen i motionerna.

Jämför reservation 11 (M, C, L, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att Lantmäteriets verksamhet bör

ställas under en allmän översyn i syfte att korta handläggningstiderna, höja kompetensen och förbättra servicen.

Motsvarande förslag läggs fram i partimotion 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 47 och i kommittémotionerna 2017/18:3216 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1, 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 26, 2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 5 och 2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 11.

Samma och liknande förslag läggs även fram i motionerna 2017/18:211 av Lars Tysklind (L), 2017/18:541 av Dennis Dioukarev (SD), 2017/18:1057 av Maria Strömkvist m.fl. (S), 2017/18:1887 av Kristina Yngwe (C), 2017/18:2278 av Ann-Charlotte Hammar Johansson (M), 2017/18:2458 av Jan R Andersson (M) och 2017/18:3500 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda C).

Bakgrund

Lantmäteriets verksamhet är i dag organiserad i tre divisioner:

- Fastighetsbildning har ansvar för fastighetsindelningen, dvs. fattar beslut om nya fastigheter genom t.ex. avstyckning eller om ändring av existerande gränser. Det kan också gälla beslut om samfälligheter, servitut och ledningsrätter.
- Fastighetsinskrivning granskar, beslutar om och registrerar lagfarter, tomt-rätter, inteckningar, andra inskrivningsärenden och anteckningar i fastighetsregistrets inskrivningsdel samt beslutar om och tar in stämpelskatt och avgifter.
- Geodata bygger upp och tillhandahåller geografisk information och fastighetsinformation.

Lantmäteriet har därutöver tillsynsansvar för Sveriges 39 kommunala lantmäterimyndigheter.

Våren 2008 behandlade utskottet proposition 2007/08:134 Det nya statliga lantmäteriet. Utskottet tillstyrkte att Lantmäteriverket och de 21 statliga lantmäterimyndigheterna sammanfördes till en myndighet (bet. 2007/08:CU23). Syftet med sammanslagningen var enligt regeringen bl.a. att ge en tydligare organisation, högre flexibilitet, bättre resursutnyttjande samt bättre förutsättningar för effektivisering, kvalitetsutveckling och enhetlighet i handläggningen. Riksdagen följde utskottet (rskr. 2007/08:223).

Våren 2011 behandlade utskottet proposition 2010/11:53 Ändrad verksamhetsform för Lantmäteriverkets division Metria. Regeringen föreslog bl.a. att riksdagen skulle bemyndiga regeringen att överföra delar av verksamheten vid Lantmäteriets uppdragsdivision Metria till ett av staten helägt aktiebolag. Regeringen angav bl.a. följande skäl för förslaget:

En bolagisering innebär att förutsättningarna för konkurrensneutralitet på marknaden ökar och att grunden för misstankar om korssubventionering elimineras. Med en bättre fungerande marknad ökar kraven på utveckling av effektivitet och produktivitet i verksamheten. En fungerande konkur-

rens leder till ett effektivare resursutnyttjande, vilket kommer samhället till del i form av lägre priser och högre kvalitet.

Utskottet tillstyrkte förslaget, och riksdagen följde utskottet (bet. 2010/11:CU10, rskr. 2010/11:188).

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat och avstyrkt motionsförslag motsvarande de som nu är aktuella, senast hösten 2016. Utskottet anförde då följande (bet. 2016/17:CU1):

Som framgått ovan har Lantmäteriet vidtagit ett antal åtgärder för att hantera problemet med långa handläggningstider. Enligt bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson är det också en prioriterad fråga att Lantmäteriet får bättre förutsättningar för att fullgöra sina åtaganden. Ett arbete med dessa frågor pågår enligt bostads- och digitaliseringsministern inom Regeringskansliet.

Utskottet kan konstatera att det pågår ett arbete som ligger i linje med motionsönskemålen. Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas anledning för riksdagen att ta något initiativ på området. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Riksdagen följde utskottets förslag.

Frågesvar

I ett frågesvar den 13 juli 2017 om Lantmäteriets handläggningstider anförde bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson bl.a. följande (fr. 2016/17:1699):

Som [...] nämner har Lantmäteriet problem med långa handläggningstider, något som bl.a. har sin grund i att det utbildas betydligt färre lantmätare än vad samhället efterfrågar samtidigt som lantmåteriförrättningarna generellt blivit mer komplicerade.

Regeringen har mot den bakgrunden uppdragit åt Lantmäteriet att beskriva hur man avser att utveckla sin verksamhet så att handläggningstiderna minskar. Regeringen har också uppdragit åt Lantmäteriet att redovisa hur myndigheten arbetar för att attrahera, anställa och utveckla sin personal. Vidare har regeringen gett Statskontoret i uppdrag att utvärdera Lantmäteriets åtgärder för att komma tillrätta med problemen med långa handläggningstider i fastighetsbildningen samt lämna förslag på eventuella ytterligare åtgärder för att minska handläggningstiderna. De av Lantmäteriet redovisade uppdragen hanteras av mig och av Regeringskansliet bl.a. via en löpande dialog och med uppföljning av myndighetens arbete.

Lantmäteriet har vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med problemet med långa handläggningstider. Myndigheten har bl.a. breddat rekryteringsunderlaget till att även omfatta annan kompetens än lantmätare. En annan åtgärd är att verksamheten organiserats så att lantmåteriförrättningar ska kunna handläggas var som helst i landet för att på så sätt utjämna den från tid till annan ojämna belastningen på olika kontor och för att utnyttja den lantmätarkompetens som finns på ett effektivt sätt. Myndigheten har även satt in åtgärder för att avsluta äldre ärenden och för att hantera enklare ärenden och komma till avslut. Lantmäteriet har beslutat att förtur kan ges för olika typer av ärenden bl.a.

ärenden som prioriteras ur ett samhällsperspektiv eller där sökande begär och har särskilda skäl för förtur. Lantmäteriet har utsett en kommunansvarig tjänsteman som bl.a. anordnar kommunträffar med information om aktuella frågor. Lantmäteriet har också utsett verksamhetsutvecklare med uppgift att hålla kontakt med myndigheter, branscher och intresseorganisationer. Dessa åtgärder väntas på sikt ge positiva effekter på handläggningstiderna.

Ett viktigt styrinstrument för regeringen är att utse styrelseledamöter och styrelseordföranden i myndigheter med styrelser. Regeringen har för Lantmäteriets styrelse utsett fyra nya styrelseledamöter, däribland en ny styrelseordförande. Dessutom har regeringen inlett en process med att rekrytera en ny generaldirektör för Lantmäteriet.

Att följa Lantmäteriets arbete med att minska handläggningstiderna är och kommer fortsatt att vara en för mig prioriterad fråga.

I ett frågesvar den 28 augusti 2017 (fr. 2016/17:1801) anförde bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson bl.a. att Lantmäteriet har identifierat och analyserat ett flertal utvecklingsområden och vidtagit åtgärder för att komma till rätta med problemet. Han förklarade att om de åtgärder som Lantmäteriet och regeringen har vidtagit inte är tillräckliga, kommer han att ytterligare skärpa kraven på myndigheten för att minska handläggningstiderna inom förrättningsverksamheten.

Budgetpropositionen

Regeringen anför i budgetpropositionen bl.a. följande om Lantmäteriverksamheten (prop. 2017/18:1 utg.omr. 18 s. 45 och 46):

Förrättningsverksamheten står inför stora utmaningar beroende på den stora brist på och konkurrens som råder om erfarna förrättningslantmätare. Bristen på lantmätare är påtaglig även hos andra statliga, kommunala och privata aktörer inom samhällsbyggnadsområdet.

Lantmäteriet fick i regleringsbrevet 2017 i uppdrag att beskriva hur kompetensförsörjningen ska stärkas med fokus på att rekrytera och behålla kompetent personal. I sin redovisning av uppdraget pekar myndigheten på en rad åtgärder som kan genomföras internt i organisationen för att förbättra situationen.

Lantmäteriet har fått i uppdrag att beskriva hur handläggningstiderna kan minskas med motsvarande 15 procent till den 1 juli 2018, och hur prioritering av ärenden kan ske kategorivis, geografiskt etc. Uppdraget redovisades i en rapport i maj 2017. I rapporten redogörs bl.a. för olika åtgärder som myndigheten genomfört och kommer att genomföra och som Lantmäteriet bedömer kommer att få effekter på handläggningstiderna inom fastighetsbildningsverksamheten på kort och lång sikt.

Långsiktigt är det nödvändigt att utbildningen av för verksamheten rätt kompetens ökas så att behoven inom förrättningsverksamheten och inom branschen i övrigt möts. Det är både en fråga om rätt volym och rätt inriktning på utbildningen. Från lärosäteshåll finns exempel på initiativ som handlar om att öka volymen och skapa nya utbildningar. Frågor om dimensioneringen av berörda utbildningar bereds inom Regeringskansliet.

Verksamheten påverkas av aktiviteterna på finans- och fastighetsmarknaden. Det rekordlåga ränteläget, som innebär flera fastighetsaffärer, har bidragit till ett ökat ärendeinflöde vad gäller lagfarter, inteckningar och andra inskrivningar. En ökad tillväxttakt för hushållens lån, speciellt för

bostadsändamål, innebär normalt sett högre volymer av in-tecknings-ärenden. Under året har genomsnittsvärdet för en nyin-teckning ökat med 32 procent, från 502 000 kronor till 660 000 kronor medan volymen av in-teckningsärenden har minskat. Även förslagen om amorteringskrav på bostadslån och förändrade villkor för ROT-avdraget har sannolikt påverkat ärendeinströmningen.

Handläggningstiderna har ökat under 2016 beroende på den kraftigt ökade ärendevolymen. Under året genomfördes resursförstärkningar i verksamheten för att kunna möta den ökade ärendevolymen, vilket fick till följd att handläggningstiderna sjönk och sammantaget ligger på en acceptabel nivå.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan har Lantmäteriet identifierat och analyserat ett flertal utvecklingsområden samt vidtagit åtgärder för att komma till rätta med problemet med långa handläggningstider. Bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson har förklarat att om de åtgärder som Lantmäteriet och regeringen har vidtagit inte är tillräckliga, kommer han att ytterligare skärpa kraven på myndigheten för att minska handläggningstiderna inom förrättningsverksamheten.

Utskottet kan alltså konstatera att det pågår ett arbete som ligger i linje med önskemålen i motionerna. Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas anledning för riksdagen att ta något initiativ på området. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en översyn av systemet med kommunala hyresgarantier. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 12 (M).

Motionen

I partimotion 2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkade 34 föreslås ett tillkännagivande om att göra den kommunala hyresgarantin statlig. Motionärerna pekar på att det i dag enbart är ett fåtal kommuner som använder sig av lagstiftningen och hänvisar till att exempelvis Boverket föreslagit att garantin blir statlig.

Bakgrund

Kommuner kan ställa ut s.k. hyresgarantier till personer som har svårt att få en bostad med besittningsskydd trots att de har betalningsförmåga. En hyresgaranti är ett borgensåtagande från kommunens sida som omfattar en hyresgästs skyldighet att betala hyra.

Kommunernas möjlighet att ställa ut hyresgarantier följer av 2 kap. 6 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, där det framgår att kommuner får lämna ekonomiskt stöd till enskilda hushåll i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad. Kommuner får också ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av en bostadslägenhet fullgörs i syfte att enskilda hushåll ska få en permanentbostad med hyresrätt som är förenad med rätt till förlängning, om det enskilda hushållets behov av en sådan bostad inte kan tillgodoses på annat sätt.

En kommun som lämnar hyresgaranti kan enligt förordningen (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier få ett statligt bidrag om 5 000 kronor per garanti. Bidraget, som administreras av Boverket, betalas ut oavsett om garantin infrias eller inte.

Statens bostadskreditnämnd (BKN) genomförde under 2010 på regeringens uppdrag en utvärdering av stödet till verksamheten med kommunala hyresgarantier. Enligt redovisningen av uppdraget (Utvärdering av kommunala hyresgarantier och förvärvsgarantier, BKN december 2010) är kommunerna väl informerade om möjligheten att använda kommunala hyresgarantier som ett verktyg för att hjälpa hushåll att få ett förstahandskontrakt. De kommuner som har ställt ut hyresgarantier är eniga om att verktyget har betydelse och gör skillnad för de hushåll som blir hjälpta. BKN föreslår i rapporten att hyresgarantierna behålls i dagens utformning, men med en medvetenhet om att det hjälper hushåll på marginalen och att omfattningen inte kommer att vara mycket större än i dag. BKN bedömer att det statliga bidraget inte har en avgörande betydelse för kommunernas användning av hyresgarantier, men föreslår ändå att bidraget kvarstår.

Boverket genomförde under 2013 och 2014 på regeringens uppdrag en utredning om de etableringsproblem som finns på bostadsmarknaden. I rapporten Etableringshinder på bomarknaden (Boverket december 2014) föreslås att staten tar över administrationen av de hyresgarantier som kommunerna i dag kan få statligt bidrag för att ställa ut. Syftet är att kunna hjälpa fler hushåll som har svårt att få en hyresrätt med besittningsskydd, trots att de har förmåga att klara de månatliga utgifter som ett hyreskontrakt skulle innebära. I rapporten konstateras att många hushåll borde vara hjälpta av en hyresgaranti för att kunna teckna ett hyreskontrakt. Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds rapporten.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade och avstyrkte motionsyrkanden om en översyn av systemet med kommunala hyresgarantier hösten 2016. Utskottet anförde då följande (bet. 2016/17:CU1):

Möjligheten att ställa ut kommunala hyresgarantier och få statligt bidrag för dessa åtaganden har hittills utnyttjats av färre kommuner än vad som förväntades när de nu gällande reglerna infördes. Som framgått ovan anser emellertid de kommuner som ställt ut garantier att verksamheten varit till nytta för de hushåll som blir hjälpta.

Slutsatsen i den utvärdering som BKN genomförde 2010 var att hyresgarantierna och stödet för dem bör behållas i dagens utformning. I Boverkets översyn av hyresgarantierna konstateras att många hushåll borde vara hjälpta av en hyresgaranti för att kunna teckna ett hyreskontrakt. I översynen lämnade Boverket också förslag om hyresgarantierna som är föremål för beredning.

Med detta föreslår utskottet att motionen avslås.

Riksdagen följde utskottets förslag.

Budgetpropositionen

Regeringen anför i budgetpropositionen bl.a. följande om systemet med kommunala hyresgarantier (prop. 2017/18:1 utg.omr. 18 s. 31):

Kommunala hyresgarantier som berättigar till statlig ersättning har funnits sedan 2007. [– – –] Under 2016 uppgick det beviljade bidraget för kommunala hyresgarantier till 830 000 kronor, vilket motsvarar 166 utfärdade hyresgarantier som utfärdats av 18 kommuner. Det är en ökning jämfört med året innan då det beviljade bidraget uppgick till 555 000 kronor, motsvarande 110 utfärdade garantier i 14 kommuner.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redogörelsen ovan har Boverket i sin rapport Etableringshinder på bomarknaden föreslagit att staten tar över administrationen av de hyresgarantier som kommunerna i dag kan få statligt bidrag för att ställa ut. Syftet är att kunna hjälpa fler hushåll som har svårt att få en hyresrätt med besittningsskydd, trots att de har förmåga att klara de månatliga utgifter som ett hyreskontrakt skulle innebära. Rapporten är föremål för beredning i Regeringskansliet. Utskottet anser att det saknas skäl att föregripa det pågående arbetet. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Utvärdering av de statliga investeringsstöden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en utvärdering av de statliga investeringsstöden.

Jämför reservation 13 (L).

Motionen

I partimotion 2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om en oberoende utvärdering av de statliga byggsubventionernas effektivitet.

Bakgrund

Stödet för renovering och energieffektivisering av flerbostadshus regleras i förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden. Stödet till kommuner som bidrar till ökat bostadsbyggande regleras i förordningen (2016:364) om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande. Stödet för att anordna nya hyresbostäder och bostäder för studerande regleras i förordningen (2016:880) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla hyresbostäder och bostäder för studerande och i förordningen (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade och avstyrkte ett motsvarande motionsyrkande om en utvärdering av de statliga investeringsstöden hösten 2016. Utskottet anförde då följande (bet. 2016/17:CU1):

Enligt budgetlagen ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. Som en del av utskottets arbete med uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar.

I den budgetproposition för 2018 som regeringen kommer att lägga på riksdagens bord under hösten 2017 ska regeringen redovisa vilka resultat som uppnåtts under 2016. Utskottet förutsätter att regeringen tydligt kommer att redovisa hur investeringsstöden använts och vilka resultat som uppnåtts. Som framgått ovan följer också Riksrevisionen utvecklingen av statsbidrag som syftar till att öka bostadsbyggandet och avhjälpa bostadsbristen.

Utskottet kan således konstatera att riksdagen på olika sätt kommer att få information om hur investeringsstöden använts och vilka resultat som uppnåtts. Det finns därför inte behov av något tillkännagivande till regeringen om någon ytterligare uppföljning. Motionen bör därför avslås.

Riksdagen följde utskottets förslag.

Riksrevisionens granskningsplan

Av Riksrevisionens granskningsplan för 2017/18 framgår att Riksrevisionen under de närmaste två tre åren kommer att fokusera sin s.k. effektivitetsrevision på bl.a. området Bostadspolitik och samhällsplanering. Riksrevisionen anför i denna del bl.a. följande:

Med tanke på kommunernas problem att uppfylla sitt bostadsförsörjningsansvar finns det skäl att granska de statliga insatserna. Angelägna frågor på bostadsområdet är om statens styrmedel fungerar effektivt, exempelvis statsbidraget till kommuner för ökat bostadsbyggande ("kommunbonusen"). Riksrevisionen följer också regeringens genomförande av det bostadspolitiska paket som presenterades i juni 2016 med 22 åtgärder för fler bostäder, utvecklingen av investeringsbidraget för byggande av billiga och energieffektiva hyresbostäder [...].

Utskottets ställningstagande

Som utskottet framhållit vid tidigare behandling får riksdagen på olika sätt, dels genom regeringens resultatinformation i den årliga budgetpropositionen, dels genom Riksrevisionens kommande redovisning av resultatet från sin effektivitetsrevision i aktuell del, information om hur investeringsstöden använts och vilka resultat som uppnåtts. Utskottet har tidigare i betänkandet redogjort för och behandlat regeringens resultatinformation i årets budgetproposition samt framfört vissa synpunkter på hur resultatredovisningen kan förbättras i kommande budgetpropositioner. Det får förutsättas att synpunkterna kommer att beaktas. Utskottet står mot den bakgrunden fast vid sin uppfattning att det inte finns behov av något tillkännagivande till regeringen om någon ytterligare uppföljning. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Startlån

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att införa ett system med startlån.

Jämför reservation 14 (KD).

Motionen

I kommittémotion 2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheterna att införa ett system med startlån vid köp av småhus i syfte att minska trösklarna för att äga sitt boende. Startlånet skulle enligt motionärerna innebära ett statligt stöd till den egna kapitalinsatsen i form av ett toplån. Enligt motionärerna skulle särskilt de norska och brittiska modellerna för att hjälpa unga vuxna in på bostadsmarknaden kunna tjäna som förebilder.

Bakgrund

I Norge är den dominerande upplåtelseformen egna hem. Inriktningen på ägt boende gör att bostadspolitiken är inriktad på att sänka trösklarna in på marknaden, bl.a. genom förvärvslån, räntestöd och en bosparstimulans.

I Storbritannien erbjuds lån för bostadsförvärv inom det statliga låneprogrammet Help to Buy. Help to Buy är en form av statligt startlån som kan sökas av alla förstahandsköpare på bostadsmarknaden. Startlånet får uppgå till maximalt 25 procent av köpeskillingen. Startlånet förutsätter att ett bottenlån beviljas i bank efter en sedvanlig kreditprövning.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade och avstyrkte ett motsvarande motionsyrkande om startlån hösten 2016 (bet. 2016/17:CU1). Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det som anförs i motionen inte utgör skäl för utskottet att föreslå något initiativ från riksdagen. Motionen bör därför avslås.

Översyn av systemet med statliga kreditgarantier för bostadsbyggande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om en översyn av systemet med statliga kreditgarantier för bostadsbyggande. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Motionerna

I motion 2017/18:2664 av Sara Karlsson (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över Boverkets kreditgarantier för bostadsbyggande. Motionären pekar på att intresset för dessa garantier har ökat på senare tid, men att det bör ses över hur garantierna kan göras mer ändamålsenliga för att träffa de små aktörerna på byggmarknaden så att mångfalden inom byggbranschen kan öka.

I motion 2017/18:2510 av Ann-Britt Åsebol (M) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om ett tilläggsdirektiv till Utredningen om förbättrad bostadsfinansiering om att se över möjligheten till statliga garantier för att underlätta uppförandet av bostäder för äldre i form av bygggemenskaper och kooperativ hyresrätt enligt ägarmodellen. Motionären anför att bankerna sällan är intresserade av att låna till sådana ekonomiska föreningar som bygggemenskaper och spekulationsfria kooperativa hyresrätter.

Bakgrund

Staten har ett system för kreditgarantier som fungerar som en försäkring som långivare kan teckna för bl.a. lån till ny- eller ombyggnad av bostäder. Garantin ger långivaren ett skydd mot kreditförluster och minskar låntagarens behov av topplån eller egen kapitalinsats.

Boverket kan lämna en kreditgaranti enligt förordningen (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m. Garantin får avse lån till bl.a. ny- eller ombyggnad av hyres- eller bostadsrättshus. Vid ny- eller ombyggnad gäller att kreditgarantin vid garantitidens början får avse högst ett belopp som motsvarar 90 procent av fastighetens eller tomträttens marknadsvärde. Vid nybyggnad av eller ombildning till kooperativ hyresrätt gäller i stället ett tak på 95 procent av marknadsvärdet.

Boverket kan lämna ett förhandsbesked om möjligheten att teckna en garanti.

Utredningen om förbättrad bostadsfinansiering

Regeringen tillsatte den 12 januari 2017 en särskild utredare som ska se över systemet med kreditgarantier för bostadsbyggande (dir. 2017:1). Utredaren ska utvärdera de befintliga kreditgarantierna och vid behov föreslå hur dessa kan utvecklas. Utredaren ska också analysera om det finns andra sätt att förbättra de långsiktiga finansieringsförutsättningarna för ny- och ombyggnad av bostäder och, om det bedöms lämpligt, lämna sådana förslag. I uppdraget ingår även att lämna förslag på ett system med förmånliga statliga topplån för att underlätta finansieringen av nyproduktion av hyresbostäder och bostäder för studerande. Syftet med översynen är att skapa förbättrade finansieringsförutsättningar för ny- och ombyggnad av bostäder.

I uppdraget ingår bl.a. att närmare analysera vilka eventuella hinder som finns för mindre aktörer på bostadsbyggnadsmarknaden. Om analysen visar att det finns hinder, ska utredaren konkretisera vilken reglering som är förknippad med dessa hinder och vid behov lämna de förslag som utredaren bedömer lämpliga för att underlätta finansieringen för mindre aktörer.

Uppdraget ska, efter tilläggsdirektiv om förlängning, redovisas senast den 15 december 2017.

Utredningen om bostäder för äldre

En byggemenskap är en grupp människor som i egen regi planerar, låter bygga och använder en byggnad. I slutbetänkandet Bostäder att bo kvar i – Bygg för gemenskap i tillgänglighetssmarta boendemiljöer (SOU 2015:85) lämnas förslag på åtgärder i syfte att bl.a. få fram fler bostäder för äldre, även på svaga marknader, med fokus på boendeformer som ger möjligheter till gemenskap och att underlätta för seniorer att flytta till – eller bo kvar i – en bostad som det går att åldras i.

För att främja byggemenskaper som planeringsmodell och boendeform föreslår utredaren att ett stimulansbidrag inrättas, s.k. startbidrag för byggemenskaper. Stödet ska kunna sökas av föreningar som bildats för att gemensamt planera, låta bygga och flytta in i en bostadsfastighet. Bostäderna kan upplåtas med hyresrätt, kooperativ hyresrätt eller bostadsrätt. Stöd ska lämnas till initiala projektkostnader fram till dess att byggnadskreditiv kan lämnas, t.ex. för att anlita en projektsamordnare. Föreningens medlemmar ska själva ha satsat minst 5 000 kronor var, och det ska finnas en markanvisning eller motsvarande avtal med en fastighetsägare. Stöd ska kunna lämnas för budgeterade kostnader upp till 300 000 kronor. Stödet ska hanteras av Boverket.

Utredaren föreslår att Boverket får i uppdrag att i samband med lanseringen av startbidraget tillhandahålla och sprida information om vad byggemenskaper är, vilken funktion de kan ha i bostadsförsörjningen och hur kommuner och bostadsföretag kan samarbeta för att främja sådana initiativ.

Utredaren anför att kooperativ hyresrätt kan vara en lämplig upplåtelseform för bl.a. seniorboende och byggemenskaper. Den finansiering som inte täcks av den statliga kreditgarantin kan där täckas av medlemmarnas insatser (upplåtelseinsatser) i stället för topplån. Utredaren föreslår att Boverket får i uppdrag att utveckla en statlig garanti till kooperativa hyresrättsföreningar för återbetalning av upplåtelseinsatser. I uppdraget ska ingå att överväga garantins omfattning och olika metoder för riskvärdering för att hålla nere avgiften för garantin. Det föreslås att SBAB får direktiv att ta fram rutiner för att hantera lån till upplåtelseinsatsen kopplat till en sådan återbetalningsgaranti.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Budgetpropositionen

Regeringen anför i budgetpropositionen bl.a. följande om statliga kreditgarantier för bostadsbyggande (prop. 2017/18:1 utg.omr. 18 s. 30):

Antalet lägenheter för vilka garantier tecknas är fortsatt lågt även om en viss ökning skett jämfört med året innan. Äldre garantier förnyas inte varför det totala antalet garantier minskar.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redogörelsen ovan genomför Utredningen om förbättrad bostadsfinansiering en översyn av systemet med kreditgarantier för bostadsbyggande. I uppdraget ingår bl.a. att närmare analysera vilka eventuella hinder som finns för mindre aktörer på bostadsbyggnadsmarknaden. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2017. Härigenom får förslaget i motion 2017/18:2664 (S) yrkande 2 anses vara tillgodosett. Motionsyrkandet bör därför avslås.

När det gäller förslaget i motion 2017/18:2510 (M) yrkande 3 om att genom statliga garantier underlätta uppförandet av bostäder för äldre i form av byggemenskaper och kooperativ hyresrätt enligt ägarmodellen, konstaterar

utskottet till att börja med att uppförandet av sådana bostäder omfattas av det befintliga systemet med kreditgarantier. Systemet är, som framgår ovan, föremål för en allmän översyn. Därutöver lämnas i betänkandet Bostäder att bo kvar i – Bygg för gemenskap i tillgänglighetssmarta boendemiljöer (SOU 2015:85) förslag som syftar till att främja bygggemenskaper som planeringsmodell och boendeform. Det rör sig om ett s.k. startbidrag för bygggemenskaper och om en statlig garanti till kooperativa hyresrättsföreningar för återbetalning av upplåtelseinsatser. Förslagen är föremål för beredning inom Regeringskansliet. Utskottet anser mot den bakgrunden att det inte finns behov av något tillkännagivande till regeringen av det slag som begärs. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Reservationer

1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD) och Jonas Åkerlund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2018

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 18 enligt reservanternas förslag i bilaga 6.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2530 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD),
bifaller delvis proposition 2017/18:1 utgiftsområde 18 punkt 2 och avslår motionerna

2017/18:3003 av Sofia Fölster (M),

2017/18:3570 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 37,

2017/18:3579 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 4 och 8,

2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 16,

2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 1 och 37,

2017/18:3710 av Ola Johansson m.fl. (C),

2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 21,

2017/18:3814 av Robert Hannah m.fl. (L) och

2017/18:3862 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkandena 1, 3 och 4.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2018 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor,

2. under 2018 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i utskottets förslag i bilaga 5 med den ändringen att bemyndigandet som avser anslag 1:11 Innovativt och hållbart byggande utgår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:1 utgiftsområde 18 punkt 1 och bifaller delvis proposition 2017/18:1 utgiftsområde 18 punkt 3.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna har i sin partimotion om budgeten för 2018 (mot. 2017/18:2487) lagt fram förslag om utgiftsramarna för statsbudgetens

utgiftsområden. För utgiftsområde 18 innebär vårt förslag en betydligt snävare ram än vad regeringen föreslår i budgetpropositionen. Riksdagen beslutade den 22 november att ställa sig bakom regeringens förslag om utgiftsramar. Vi kan emellertid konstatera att det inte finns något hinder mot att vi nu, under det andra steget i beslutsprocessen, ställer oss bakom vårt förslag om anslagen inom utgiftsområde 18 som läggs fram i motion 2017/18:2530. Såväl Sverigedemokraternas som övriga oppositionspartiets förslag om de aktuella anslagen håller sig väl inom den beslutade utgiftsramen.

Inom utgiftsområde 18 föreslår Sverigedemokraterna satsningar som bl.a. syftar till fler bostäder och trygga boenden och boendemiljöer. Sverigedemokraternas bostadspolitiska vision är att ett hem är grunden för ett tryggt och därmed välmående samhälle. Det ska finnas ett boende för alla oavsett ekonomi. Sverigedemokraterna lägger stor vikt vid att barn får en stabil uppväxt och att unga ges goda förutsättningar att både bo och studera. En anpassad och trygg boendeform ska erbjudas våra äldre. Bostadspolitiken ska skapa förutsättningar för människor att bo och leva i de bostadsformer som passar den egna livssituationen bäst. Det ska vara lätt att flytta och hitta ny bostad.

Bostadsbyggandet har ökat under de senaste åren, men det råder fortfarande stor bostadsbrist i Sverige. Det är angeläget att staten på olika sätt tar ökat ansvar för ett tillräckligt bostadsbyggande och upprustningen av bostadsområden. Sverigedemokraterna anser dock att byggsubventioner inte är den rätta vägen för att öka bostadsbyggandet och upprustningen av bostadsområden. Subventionerna är kostsamma, och deras effekter kan ifrågasättas. Vi ser en risk i att subventionerna snarare skapar en ordning där byggbranschen avvaktar bidrag i stället för att fokusera på byggandet. Vi anser därför att riksdagen inte bör anvisa medel för subventioner till renoveringar eller till nybyggnation. Riksdagen bör heller inte anvisa medel för stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande då vi anser att kommunbonusen har en felaktig utgångspunkt. Enligt vår mening bör utgångspunkten i stället vara att byggandet motsvaras av ett tillväxtbehov. Vi kan heller inte se att det finns skäl att införa en ny bidragsform för att främja innovativt och hållbart byggande, och vi anser därför att riksdagen inte bör inrätta något anslag för ett sådant stöd.

Vi anser däremot att det föreslagna anslaget för bidrag till åtgärder mot radon i bostäder bör bifallas av riksdagen. Det finns t.ex. ett stort antal småhus i behov av radonsanering runt om i Sverige.

På många platser i Sverige är otryggheten extra stor. Framför allt de s.k. miljonprogramsområdena är utformade på ett sätt som gör det svårt för polisen att närvara och upprätthålla lag och ordning utan att samtidigt utsättas för risk. Sverigedemokraterna gör därför en satsning på ökad trygghet i förorterna och föreslår ett antal trygghetsskapande åtgärder i utsatta områden. För att kommunerna ska kunna arbeta med att förändra områdesplaneringen föreslår vi att 250 miljoner kronor ska ligga kvar på anslaget 1:7 och användas till ett bidrag till berörda kommuner.

Sverigedemokraterna vill vidare se en utökad regional planering för att möta de behov som finns och för att bistå kommunerna med kompetens som de behöver för bostadsplanering. Vi anser att detta är något som framför allt skulle hjälpa mindre kommuner. Sverigedemokraterna föreslår därför att det inrättas ett nytt anslag på 50 miljoner kronor för detta ändamål.

För att möta behoven hos den åldrande befolkningen föreslår vi att det inrättas ett nytt anslag på 25 miljoner kronor för tillgänglighetsanpassning av bostäder. Vi vill också underlätta och öka byggandet av studentbostäder och äldreboende. För detta ändamål avsätter vi 250 miljoner kronor som ska finansieras via anslaget 1:9.

Vi föreslår även att anslaget till Lantmäteriet höjs med 50 miljoner kronor för att uppdaterade kartor ska kunna tillhandahållas kostnadsfritt. Behovet av uppdaterade kartor visade sig exempelvis vid den stora branden i Västmanland när räddningstjänsten använde sig av föråldrade kartor.

Vad gäller den konsumentpolitiska delen ser vi positivt på arbetet för att uppnå bättre fungerande konsumentmarknader och ett mer ändamålsenligt konsumentskydd. Vi välkomnar att mer fokus sätts på hållbarhet och miljö, för att på så sätt uppnå positiva miljömässiga fördelar samtidigt som vi ser det som angeläget att god ekonomisk hushållning eftersträvas.

Sammanfattningsvis innebär det som anförts ovan att vi föreslår att riksdagen bifaller motion 2017/18:2530 (SD) om utgiftsområde 18 och avslår samtliga övriga motionsförslag som behandlas i denna del i betänkandet. Förslaget i budgetpropositionen om anslagen (punkt 2) bör bifallas i de delar det överensstämmer med motionsförslaget och i övrigt avslås. Vidare föreslår vi att riksdagen antar förslagen i budgetpropositionen (punkterna 1 och 3) om myndiganden för regeringen som inte står i strid med vårt förslag.

Vårt anslagsförslag för utgiftsområde 18 finns sammanställt i bilaga 6.

2. Bostadspolitiskt mål, punkt 2 (V)

av Nooshi Dadgostar (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 och
avslår motion
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att bostaden är en social rättighet. Vi menar att alla människor ska ha möjlighet att leva i bra bostäder till rimliga kostnader i en miljö där man kan känna sig trygg. Så är det inte i dag i bostadsbristens Sverige.

Att bostaden blivit en vara på en sedan länge havererad marknad är ett stort misslyckande som behöver rättas till. Det bostadspolitiska mål som gäller i dag, och som ska vara vägledande för regeringens politik på området, antogs under den tidigare borgerliga regeringen 2011. Det är ett mål som bygger på en övertro på marknaden, utförsäljningar och politisk passivitet. Den borgerligt förda politiken har lett till stora och allvarliga problem på bostadsmarknaden, där bostadsbristen måste sägas vara det mest akuta. Vänsterpartiet menar att dessa utmaningar måste mötas med politiskt ansvarstagande i form av en bostadspolitik med höga ambitioner.

Bostadspolitiken ska vara en grundläggande del av den generella välfärdspolitiken, och vi menar att det därför behövs en tydlig omläggning av politikens inriktning. Frågan om att bygga bort bostadsbristen, med fokus på hyresrätter, bör prioriteras. För detta krävs statliga insatser i form av ekonomiskt stöd för att öka byggandet. Ett första viktigt steg i en sådan omläggning har tagits med de nya statliga stöden för att stimulera bostadsbyggande, renoveringar och energieffektiviseringar. Dessa åtgärder är emellertid inte tillräckliga, och arbetet med att förändra bostadspolitikens inriktning måste fortsätta i en rad frågor. Vänsterpartiet kommer att fortsätta vara drivande i dessa frågor i budgetsamarbetet med regeringen.

Den nya inriktningen måste givetvis även avspegla sig i ett annat bostadspolitiskt mål än det mål som varit vägledande för den borgerliga bostadspolitiken. Det behövs ett nytt mål som ger uttryck för ett samhällsansvar och tydliga sociala ambitioner. Vänsterpartiet föreslår därför att det införs ett bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18 med följande formulering.

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska utgå ifrån människors behov, bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Det jag nu anfört om behovet av ett nytt bostadspolitiskt mål för utgiftsområde 18 bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Bostadspolitiskt mål, punkt 2 (KD)

av Caroline Szyber (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 2 och
avslår motion

2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Riksdagen godkände hösten 2011 det bostadspolitiska mål som ska vara vägledande för regeringens arbete. Målet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Det övergripande målet har sedan konkretiserats i flera delmål som bl.a. ger uttryck för behovet av goda förutsättningar för den fysiska planeringen och samhällsbyggandet, långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven, en väl fungerande konkurrens i bygg- och fastighetssektorn, långsiktigt hållbara byggnadsverk samt effektiva och rättssäkra regelverk.

Målen tar fasta på den enskilda konsumentens valfrihet och återspeglar en ambition att fortsätta reformarbetet inom politikområdet mot mindre detaljregleringar och sänkta trösklar. Det är vidare centralt att skapa goda förutsättningar för byggande, förvaltning och ägande av bostäder samt att underlätta för bostadsmarknaderna att fungera på ett sätt som inkluderar alla människor. Med den prioriteringen skapas också möjligheten till valfrihet och mångfald. Målsättningen anger även att bostadsbeståndet ska hålla hög kvalitet och att boende och förvaltning av bostäder ska bidra till en hållbar utveckling.

Civilutskottet har under de fem senaste riksmötena tagit ställning till och avstyrkt motioner med förslag om ett bostadspolitiskt mål med en lydelse motsvarande den som nu föreslås i Vänsterpartiets partimotion (bet. 2012/13:CU1, 2013/14:CU1, 2014/15:CU1, 2015/16:CU1 och 2016/17:CU1). Jag anser att det i dagsläget saknas skäl att omformulera det bostadspolitiska målet. Mot bakgrund av de stora utmaningar som i dag finns inom bostadspolitiken är målet högst aktuellt, och jag anser därför att det bör kvarstå i sin nuvarande form.

Det jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Konsumentpolitiskt mål, punkt 3 (M, C, L, KD)

av Caroline Szyber (KD), Mats Green (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C), Lars Beckman (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3344 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 4 och

2017/18:3579 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1,

bifaller delvis motionerna

2017/18:3213 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1 och

2017/18:3862 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 2 och

avslår motion

2017/18:984 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Under alliansregeringen var målet för konsumentpolitiken att konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val. Målet utgick från konsumentens kapacitet att göra egna val men också från behovet av ett regelverk som underlättar för konsumenterna att göra medvetna och informerade val. En viktig utgångspunkt var att konsumenter måste kunna tillgodogöra sig tillförlitlig information om produkters pris och egenskaper, produktionsmetoder, säkerhetsaspekter och vilken påverkan konsumtionen har på människor, miljö och klimat. Genom att kunna vara påläst har en konsument möjlighet att själv lösa frågeställningar som uppstår i samband med sin konsumtion. Målet betonade den enskilda konsumentens möjlighet till inflytande och bestämmanderätt.

Detta mål ersattes hösten 2015 av ett konsumentpolitiskt mål som handlar om väl fungerande konsumentmarknader och en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. I den nya målformuleringen har alla hänvisningar till den enskilda konsumenten och dennes konsumentmakt tagits bort. Det finns skäl att frukta att regeringen är på väg att återgå till en konsumentpolitik som är mer inriktad på att styra konsumenterna än på konsumentmakt. Det nya målet är ett uttryck för en sådan konsumentpolitik.

Vi anser att konsumentpolitikens roll ska vara att stärka konsumenternas ställning på marknaden och bidra till att öka konsumenternas egenmakt genom att möjliggöra aktiva val.

Enligt vår mening bör det tidigare konsumentpolitiska målet återinföras. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Det vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Ställningstagandet innebär ett bifall till motionerna 2017/18:3344 yrkande 4 och 2017/18:3579 yrkande 1 samt delvis bifall till motionerna 2017/18:3213 yrkande 1 och 2017/18:3862 yrkande 2. Motion 2017/18:984 yrkande 1 bör avslås.

5. Konsumentpolitiskt mål, punkt 3 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD) och Jonas Åkerlund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:984 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2017/18:3213 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1,

2017/18:3344 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 4,

2017/18:3579 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 1 och

2017/18:3862 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

För Sverigedemokraterna är det viktigt att konsumenten har tillräcklig möjlighet och information för att kunna göra aktiva val. Det är viktigt för att en konsument ska kunna välja bort en sämre vara eller tjänst men också för att konsumenten ska kunna välja vad man stödjer genom sin konsumtion. Ursprungsmärkning och information om innehållet i produkter är viktiga verktyg för konsumenten vid köp av produkter. Vi motsätter oss därför att ursprungsmärkningen försämrats eller att en alltför övergripande märkning används eftersom detta kan försvåra för konsumenten att göra aktiva val. Vi anser även att det är viktigt att konsumtionen är hållbar ur ett såväl ekonomiskt och socialt som miljömässigt perspektiv. Vår uppfattning är att ett konsumentpolitiskt mål ska omfatta såväl möjligheten att göra aktiva val som hållbarhetsaspekter.

Sverigedemokraterna föreslår därför att det införs ett nytt konsumentpolitiskt mål för utgiftsområde 18 med följande formulering.

Målet för konsumentpolitiken är att skapa hållbar konsumtion, där konsumenterna har möjlighet att göra aktiva val på väl fungerande konsumentmarknader.

Det vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Ställningstagandet innebär ett bifall till motion 2017/18:984 yrkande 1. Övriga motionsyrkanden bör avslås.

6. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder, punkt 4 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD) och Jonas Åkerlund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 28,
bifaller delvis motion
2017/18:2044 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och
avslår motion
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 24.

Ställningstagande

Vi anser att bebyggelsen i så hög utsträckning som möjligt ska vara anpassad på ett sådant sätt att personer med olika funktionsnedsättningar kan leva ett normalt liv. När det gäller nybyggnation är det självklart att alla former av hinder för tillgängligheten ska undvikas redan från början. I den äldre bebyggelsen finns det emellertid ett stort behov av åtgärder som successivt kan förbättra tillgängligheten. Det gäller både enkelt avhjälpna hinder, exempelvis onödiga trappsteg, som kan åtgärdas direkt och andra former av hinder som är mer lämpliga att åtgärda i samband med ombyggnader och annan upprustning.

Ett statligt stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning i den befintliga bebyggelsen skulle sannolikt kunna påskynda utvecklingen mot ett tillgängligt samhälle. Vi anser att regeringen bör utreda hur ett sådant stimulansbidrag kan utformas och därefter återkomma till riksdagen med förslag i frågan.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

7. Stöd till tillgänglighetsanpassning av bostäder, punkt 4 (KD)

av Caroline Szyber (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 24 och
avslår motionerna

2017/18:2044 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 28.

Ställningstagande

Dagens byggregler för hur invändiga mått i bostäder ska uppnås fördyrar byggprojekt och motsvarar inte vad bostadskonsumenter efterfrågar. Väggar som måste separera kök från övrig boyta, tvättmaskiner och torktumlare som måste stå bredvid varandra i stället för ovanpå och krav på fristående garderober i stället för skjutdörrsgarderober utgör alla exempel på fördyrande krav som står i otakt med tiden. Krav som avser anpassning av lägenheter för personer med funktionsnedsättning verkar på samma sätt och leder till stora ytor med standardmått som i flera delar måste säkras för att godkännas.

I stället för dyra, generella standardmått i bostadsutformningen bör lösningar eftersträvas som anpassas efter individen. Personer med olika typer av funktionsnedsättning kan ha olika behov som till och med står i konflikt med varandra. För att bättre tillmötesgå individuella behov kan en fond skapas för att finansiera tillgänglighetsanpassning av bostäder. Finansiering av fonden kan göras av byggföretagen utifrån de vinster som ett ökat handlingsutrymme i utformning skapar. Därmed kan ett flertal fördyrande krav som i dag dikterar bostäders utformning avskaffas. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD) och Jonas Åkerlund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 32 och

avslår motionerna

2017/18:45 av Penilla Gunther (KD),

2017/18:447 av Mathias Sundin och Lars Tysklind (båda L) yrkandena 1–3,
2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 48–50 och
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 28 och 29.

Ställningstagande

En av Lantmäteriets huvuduppgifter är att kartlägga Sverige och förse samhället med geodata. Insamlingen av geodata bekostas av skattemedel. Då är det också rimligt att geodata i form av bl.a. kartor verkligen kommer till användning i all offentlig verksamhet.

Ett exempel som visar att så inte alltid är fallet är den stora branden i Västmanland 2014 när räddningsinsatsen försvårades och försenades på grund av att det rådde brist på uppdaterade kartor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i flera rapporter konstaterat att räddningsledningen under skogsbrandens första dagar hade bristfällig tillgång till papperskartor och att även andra som deltog i insatsen i skogen saknade egna papperskartor med tillräcklig detaljeringsgrad för skogsområdet. Även Skogsbrandsutredningen har framhållit att räddningsinsatsen försvårades av bristen på aktuella kartor.

Vi anser mot denna bakgrund att tillgången till aktuella kartor från Lantmäteriet måste förbättras. Vi föreslår därför att Lantmäteriets senast uppdaterade kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

9. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (L)

av Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 48–50,
bifaller delvis motionerna
2017/18:45 av Penilla Gunther (KD),
2017/18:447 av Mathias Sundin och Lars Tysklind (båda L) yrkandena 1–3
och
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 28 och 29 samt
avslår motion
2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 32.

Ställningstagande

För att bättre kunna ta till vara de samhällsvinster som öppna geodata kan medföra anser jag att dagens finansieringsmodell bör ses över för att underlätta allmänhetens och företagens tillgång till öppna geodata. Lantmäteriet har efterfrågat en ny finansieringsmodell som gör det möjligt att slopa avgifter och begränsande villkor för användning. Flera andra länder, däribland Nederländerna och Danmark, har gjort öppna geodata från sina myndigheter fritt tillgängliga på nätet med stora samhällsekonomiska vinster.

Frågan om öppna geodata är så väsentlig att fler steg snabbt måste tas. Min grundsyn är att geodata ska vara tillgängliga avgiftsfritt för både myndigheter och allmänhet. Finansieringen av en sådan reform bör ses i ljuset av att det samtidigt pågår ett övergripande arbete för digitalisering av Lantmäteriets alla tjänster. Jag är öppen för att pröva möjligheten att se öppna geodata som en kostnadsfri följd av den myndighetsutövning och avgiftsbelagda verksamhet som ändå sker i verkets regi, och att en omstrukturering av finansieringen inom den befintliga budgetramen således skulle kunna vara tänkbar. Jag anser att regeringen bör ta initiativ till en översyn av tänkbara sätt att finansiera en full övergång till öppna geodata. I avvaktan på den översynen bör Lantmäteriet få i uppdrag att så långt som möjligt fortsätta att tillgängliggöra geodata.

Utöver att se över finansieringsmodellen behöver vi en standardisering för att få enhetliga geodata. Det skulle kraftigt förbättra såväl samhällsplanering som katastrofinsatser. Arbete med standardisering pågår men bör intensifieras eftersom det i nuläget innebär ett hinder för att utnyttja potentialen med geodata. Framtidens tjänsteleverantörer av data och dataspecifikationer behöver enligt min mening vara gränslösa och därmed så enkla som möjligt att använda. För att uppnå bästa tillgängliga geografiska data är det nödvändigt att harmonisera den offentliga sektorns geografiska data även internationellt.

Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. Finansiering av och tillgång till geodata, punkt 5 (KD)

av Caroline Szyber (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkandena 28 och 29, bifaller delvis motionerna

2017/18:45 av Penilla Gunther (KD),
2017/18:447 av Mathias Sundin och Lars Tysklind (båda L) yrkandena 1–3
och
2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 48–50 och
avslår motion
2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 32.

Ställningstagande

Öppna och avgiftsfria geodata är mycket viktigt för att effektivisera flödet av information i alla samhällsprocesser. Lantmäteriets beslut att släppa sin småskaliga kartinformation som öppna data är ett viktigt första steg.

Av Statskontorets rapport Från analog till digital – Insatser för att främja en digital planprocess (rapport 2014:3) framgår att en digital planprocess innebär vinster såväl för kommunerna och staten som för allmänheten och exploatörerna. För att uppnå den maximala samhällsnyttan av en digital planprocess behöver hela samhällsbyggnadsprocessen omfattas av ett digitalt arbetssätt. Statskontorets förslag om en nationell e-strategi för en digital planprocess, en nationell databas för detaljplanebestämmelser och fri tillgång till geodata är mycket viktiga delar i digitaliseringen och effektiviseringen av samhällsbyggandet.

Statliga geodata finansieras i dag genom anslag och avgifter. Genom en komplicerad modell inom geodatasamverkan utbyter statliga myndigheter och landets kommuner geodata och pengar. Denna verksamhet behöver effektiviseras och förenklas för att förbereda ett framtida införande av öppna och avgiftsfria geodata.

Sammanfattningsvis behöver den nuvarande finansieringsmodellen för geodata ses över. Som ett första steg bör den ersättas med en modell där myndigheterna inte tar betalt av varandra för sin service. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

11. Översyn av Lantmäteriet, punkt 6 (M, C, L, KD)

av Caroline Szyber (KD), Mats Green (M), Carl-Oskar Bohlin (M),
Thomas Finnborg (M), Ola Johansson (C), Lars Beckman (M) och
Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:211 av Lars Tysklind (L),
2017/18:1887 av Kristina Yngwe (C),
2017/18:2278 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2017/18:2458 av Jan R Andersson (M),
2017/18:3216 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M) yrkande 1,
2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L) yrkande 15,
2017/18:3500 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda C),
2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 47,
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 26,
2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 5 och
2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C) yrkande 11 och
bifaller delvis motionerna
2017/18:541 av Dennis Dioukarev (SD) och
2017/18:1057 av Maria Strömkvist m.fl. (S).

Ställningstagande

För ett stort antal verksamheter och för hela samhällsbyggnadsprocessen är Lantmäteriets insatser av avgörande betydelse. Bostadsbyggandet kräver bildande av nya fastigheter, och byggandet av järnvägar kräver markupplåtelser med stöd av fastighetsbildningslagen, ledningsrättslagen och anläggningslagen. Landsbygdens näringsliv gör affärer där fastighetsreglering och avstyckning är avgörande för etablering av nya företag och utveckling av företag. När samfälligheter bildas för vägar eller när anläggningar för bredband installeras är myndigheten inkopplad för att lösa markupplåtelsefrågorna. För den som vill förändra sin fastighet genom om- eller tillbyggnader, registrera ägande vid köp eller försäljning eller ändra fastighetsgränser behövs också Lantmäteriets insatser. Kommuner och byggföretag behöver vid flera tillfällen under arbete med detaljplaner invänta besked och utlåtanden från Lantmäteriet om möjligheter att genomföra detaljplanen.

Under många år har Lantmäteriet haft stora problem med långa handläggningstider. Trots tillgång till ny teknik är väntetider och handläggningstider ett mycket stort problem för många som vill utveckla sina företag och sina fastigheter. Runt om i landet finns dessutom kraftiga variationer i längden på handläggningstiderna, och på flera håll kan ärenden ta flera år. I avsaknad av handläggning och beslut från Lantmäteriet tvingas t.ex. köpare vänta med byggnadsåtgärder. Människor avstår från fastighetsaffärer på grund av långa handläggningstider. Lantmäteriets avgifter bestäms av regeringen, men de motsvarar inte arbets- och serviceinsatsen.

Enligt vår uppfattning skulle många aktörer, som konsulter, byggföretag eller fastighetsägarna själva, kunna utföra mätningdelen i en förrättning, vilket dagens regelsystem helt förhindrar. I de flesta andra länder finns lösningar där certifierade företag eller personer får utföra olika moment i en

fastighetsbildning. Den möjligheten saknas i Sverige, och det ska ses i ljuset av den personal- och kompetensbrist som råder inom Lantmäteriet. Lantmäteriet har svårt att rekrytera välutbildade medarbetare. På flera håll i landet har kontor till och med behövt stängas för att man inte kunnat tillgodose behovet av kompetent personal. Stora pensionsavgångar inträffar samtidigt som tillgänglig kompetens är efterfrågad på flera håll. Nyexaminerade lantmätare stannar inte länge inom Lantmäteriet, eftersom de kan välja närliggande branscher med en mer dynamisk löneutveckling.

Vi anser att tiden nu är mogen för en allmän översyn av Lantmäteriets verksamhet. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ. Vad vi anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

12. Översyn av systemet med kommunala hyresgarantier, punkt 7 (M)

av Mats Green (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M) och Lars Beckman (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3570 av Ulf KristerSSon m.fl. (M) yrkande 34.

Ställningstagande

Kommunala hyresgarantier innebär att en kommun går i borgen för en hyresgäst som har tillräckligt god ekonomi för att ha ett eget boende men som ändå har svårt att få en hyresrätt med besittningsskydd.

Under 2016 utfärdades endast 166 nya garantier i totalt 18 av landets 290 kommuner. Det beviljade bidraget som utgår från Boverket med 5 000 kronor per hyresgaranti till kommunerna blev under 2016 totalt 830 000 kronor, att jämföra med de 43 000 000 kronor som avsatts i regeringens budget för kommunala hyresgarantier.

För att kunna hjälpa fler hushåll som har svårt att få en hyresrätt med besittningsskydd, trots att de har förmåga att klara de månatliga utgifter som ett hyreskontrakt skulle innebära, föreslog Boverket i sin rapport Etableringshinder på bomarknaden från 2014 att staten tar över administrationen av de hyresgarantier som kommunerna i dag kan få statligt bidrag för att ställa ut.

Vi anser att det är angeläget att Boverkets förslag om att ersätta de kommunala hyresgarantierna med en statlig hyresgaranti nu genomförs. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ. Vad vi anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Utvärdering av de statliga investeringsstöden, punkt 8 (L)

av Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

För att få igång byggandet i Sverige krävs genomgripande och långsiktiga reformer för framtiden.

Subventioner ger inget långsiktigt, stabilt bostadsbyggande. Subventioner kan möjligen i viss mån kortsiktigt påverka inriktningen på byggandet och också göra att vissa redan planerade byggprojekt förskjuts i tid, men de motverkar de långsiktiga spelregler som är så avgörande för att byggandet varaktigt ska öka. Subventioner till renovering av fastigheter snedvrider också förhållandena mellan de fastighetsägare som får subventioner och de fastighetsägare som redan renoverat med egna medel. Det bör vara fastighetsägaren som ska ta det ekonomiska ansvaret för att vårda och renovera sin fastighet, inte staten.

Jag anser att regeringen nu bör ta initiativ till en oberoende utvärdering av de statliga byggsubventionernas effektivitet.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

14. Startlån, punkt 9 (KD)

av Caroline Szyber (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 17.

Ställningstagande

Efterfrågan på att äga sitt boende motsvaras inte av dagens produktion av bostäder. Samtidigt har kravet på egeninsats i kombination med amorteringskrav kraftigt höjt tröskeln till det ägda boendet, vilket framför allt stänger ute unga vuxna som vill köpa sin första bostad från bostadsmarknaden. I stället hänvisas de till dyra hyresrätter som i längden oftast är ett dyrare boende.

Man bör mot den bakgrunden utreda att införa ett system som bidrar till att minska problemen med de höga trösklarna till det ägda boendet, utan att det leder till överskuldssättning och en överhettad bostadsmarknad. Ett exempel på ett sådant system är startlån, som finns i flera länder och har betytt mycket för att möjliggöra för framför allt yngre konsumenter och personer med låga men stabila inkomster att ta steget över tröskeln till det ägda boendet. Särskilt de norska s.k. startlånen och det brittiska s.k. första steget i Help to Buy är relevanta för en svensk kontext och visar att sådana system kan få stor effekt.

Startlånet innebär ett statligt stöd till den egna kapitalinsatsen i form av ett topplån. Dessa topplån ska ha samma strikta amorteringskrav som gäller för bolånemarknaden i övrigt och en marknadsmässig ränta. De småhus och lägenheter som blir aktuella för startlån bör också beläggas med ett tak för vad de får kosta. Det är regeringens uppgift att ta nödvändiga initiativ.

Det som anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (M)

Mats Green (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Thomas Finnborg (M) och Lars Beckman (M) anför:

Riksdagen beslutade den 22 november 2017 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. I motionen Vi tror på Sverige – Moderaternas budgetmotion 2018 (2017/18:3681) presenteras Moderaternas budgetförslag och Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Moderaternas utgångspunkt är det ska löna sig bättre att jobba och att statens kärnuppgifter som skola, vård och trygghet måste stärkas. Vårt budgetalternativ innehåller därför reformer för att öka jobbchanserna och satsningar för att återupprätta kunskapsskolan, halvera vårdköerna och stärka primärvården samt den största trygghetsatsningen på över 20 år. Samtidigt behöver vi också rusta Sverige inför nästa lågkonjunktur. När den kommer ska Sverige kunna möta den med en aktiv stabiliseringspolitik som inte drabbar samhällets svagaste. Det kräver en mer återhållsam inriktning på politiken i dagens högkonjunktur. Vi moderater har därför ett finansiellt sparande som är 10 miljarder kronor starkare än regeringens varje år. Kombinationen av offensiva satsningar och en stramare finanspolitik blir möjlig genom tydliga prioriteringar där jobb, trygghet och välfärd alltid går före bidrag och subventionspolitik.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 18. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna presenterar i motion 2017/18:3862.

Bostadsbristen är en av Sveriges stora samhällsutmaningar. En långvarig bostadsbrist har utvecklats till en akut bostadskris. Bostadskrisen hindrar människor, särskilt unga och nyanlända, från att flytta till sin första bostad. Den hindrar företag från att anställa och växa och den hämmar tillväxten och bromsar utvecklingen. Alliansregeringens arbete på området var inriktat på att genomföra regelförenklingar och skapa långsiktigt hållbara spelregler för en bostadsmarknad i balans där bostadskonsumenternas efterfrågan blir styrande. Vi ser nu att regeringen har börjat avveckla den moderna bostadspolitik som

alliansregeringen drev och som ledde till att det nu byggs mer än vad det har gjorts under de senaste 20 åren. Regeringen har med stöd av Vänsterpartiet återgått till en ineffektiv subventionspolitik inom det bostadspolitiska området som är mycket bekymmersam. Det är en politik som drevs under flera årtionden av socialdemokratiska regeringar och som starkt har bidragit till dagens problem på bostadsmarknaden.

Det är alarmerande att regeringen så ensidigt väljer att fokusera på en subventionspolitik som byggnads- och fastighetssektorn inte efterfrågar. Subventionerna är illa utformade och går i första hand till projekt som ändå skulle ha genomförts. Att använda skattepengar för att bidra till artificiellt låga hyror i enstaka bostadsprojekt är inte långsiktigt och bidrar inte till att lösa den akuta bostadsbristen. Enligt vår mening är det reformer som behövs, inte subventioner. Valperioden har på bostadspolitikens område dock präglats av regeringens passivitet när det gäller att genomföra reformer, och de reformer som har genomförts har till största del varit försiktiga och bygger på riksdagens tillkännagivanden. Vi ser med oro på regeringens låga reformtempo när det gäller regelförenklingar och frigörande av mark att bygga på, frågor som Moderaterna driver starkt.

Moderaterna avvisar således regeringens förslag om subventioner inom det bostadspolitiska området med undantag för att redan ingångna avtal ska fullföljas. Moderaternas budgetförslag innebär i stället satsningar på bl.a. innovativt byggande för att främja möjligheten till ny teknik och effektiva produktionsmetoder. Satsningen görs inom ramen för Boverkets anslag. Vi vill även prioritera kortare handläggningstider hos Lantmäteriet som en del i arbetet att effektivisera fastighetsbildningsverksamheten. Vi vill också avsätta medel för avgiftsfria digitala kartor. För dessa ändamål har vi föreslagit en höjning av anslaget till Lantmäteriet.

Inom det konsumentpolitiska området är fokus för vårt budgetförslag att utveckla och prioritera Hallå konsument, konsumentupplysning kopplat till nya branscher och arbetet mot oseriös kreditgivning till konsument.

Regeringens redovisning av behandlingen av tillkännagivanden om riktvärden för trafikbuller

I budgetpropositionen för utgiftsområde 18 redovisar regeringen även de åtgärder den vidtagit med anledning av bl.a. två tillkännagivanden till regeringen om att regeringen skulle besluta om vissa ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Det första av dessa tillkännagivanden beslutades av riksdagen våren 2015, och det andra tillkännagivandet beslutades av riksdagen hösten 2016. Tillkännagivandet från hösten 2016 innebar att regeringen omgående skulle besluta om ändringar i förordningen i enlighet med det tidigare tillkännagivandet. Trots tillkännagivandena beslutade regeringen först i maj 2017 om de efterfrågade ändringarna i förordningen. Vi, i likhet med övriga alliansledamöter, anser att regeringens dröjsmål med att vidta åtgärder i enlighet med tillkännagivandena är mycket anmärkningsvärt.

2. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (C)

Ola Johansson (C) anför:

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag och Centerpartiet önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagens fördelning. Centerpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. I stället redovisar jag i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 18 som förordas i Centerpartiets anslagsmotion 2017/18:3710 och kommenterar kortfattat regeringens förslag.

Svensk bostadsmarknad har ett antal problem som var för sig är allvarliga och som tillsammans gör bostadsmarknaden till ett av de samhällsområden som är i störst behov av reformer. Det byggs för lite och det befintliga beståndet utnyttjas inte effektivt. Därtill har bostadspriserna under lång tid vuxit betydligt snabbare än hushållens inkomster. Detta har bidragit till en ökad skulduppbyggnad och en situation som troligtvis inte är långsiktigt hållbar.

För att öka byggandet behövs omfattande strukturreformer. Dessvärre har vi en regering som i stället för reformer sätter sin tilltro till subventioner och detaljstyrning av bostadsmarknaden. Subventioner är dyra, ineffektiva och riskerar snarare att påverka konkurrensen inom bygg- och fastighetssektorn negativt. Flera företrädare för branschen har klargjort att man inte vill ha den här typen av stöd från staten utan vill i stället ha en fortsättning på alliansregeringens arbete med regelförenklingar och en reformering av den lagstiftning som påverkar bostadsmarknaden. Alliansregeringen genomförde ett omfattande arbete på det området, men många hinder för byggande återstår. Centerpartiets alternativ till regeringens bidragspolitik är bl.a. ett fortsatt regelförenklingsarbete, en förbättrad marktillgång, reformer som successivt frigör hyressättningen, ett mer energieffektivt byggande och ett fortsatt arbete för att värna den finansiella stabiliteten.

Centerpartiets budgetförslag utgår från att vi avvisar regeringens subventioner. När det gäller regeringens förslag till anslag till Boverket avvisar vi vidare bl.a. höjningarna av anslaget som avser en förstärkning av arbetet med arkitekturfrågor, en resursförstärkning när det gäller tillämpningen av plan- och bygglagen i en digital miljö och en kompetenssatsning om digitaliseringen i samhällsbyggnadsprocessen. Inom det konsumentpolitiska området föreslår vi bl.a. att anslaget till Konsumentverket minskas, bl.a. till följd av att en anslagshöjning som riksdagen beslutade om förra hösten för att inrätta ett forum med uppdrag att verka för en mer miljösmart konsumtion återställs. När det gäller anslaget 2:4

Åtgärder på konsumentområdet avvisar vi bl.a. regeringens förslag om en anslagshöjning för ytterligare insatser från det civila samhällets sida på konsumentområdet till förmån för Centerpartiets egna satsningar på civilsamhället och den anslagshöjning som föreslås för information om produktionsvillkor i andra länder.

Centerpartiets budgetförslag innehåller även ett nytt anslag för trygghetsskapande stadsplanering. Medel från anslaget ska kunna sökas för att finansiera trygghetsskapande åtgärder i utsatta områden.

Våra anslagsförslag har baserats på en något reviderad pris- och löneomräkning för vissa myndigheter.

Regeringens redovisning av behandlingen av tillkännagivanden om riktvärden för trafikbuller

I budgetpropositionen för utgiftsområde 18 redovisar regeringen även de åtgärder den vidtagit med anledning av bl.a. två tillkännagivanden till regeringen om att regeringen skulle besluta om vissa ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Det första av dessa tillkännagivanden beslutades av riksdagen våren 2015, och det andra tillkännagivandet beslutades av riksdagen hösten 2016. Tillkännagivandet från hösten 2016 innebar att regeringen omgående skulle besluta om ändringar i förordningen i enlighet med det tidigare tillkännagivandet. Trots tillkännagivandena beslutade regeringen först i maj 2017 om de efterfrågade ändringarna i förordningen. Jag, i likhet med övriga alliansledamöter, anser att regeringens dröjsmål med att vidta åtgärder i enlighet med tillkännagivandena är mycket anmärkningsvärt.

3. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (L)

Robert Hannah (L) anför:

I Liberalernas budgetmotion för 2018, En budget som håller ihop Sverige (2017/18:3752), presenteras vårt budgetförslag. De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Men i stället för att använda högkonjunkturen för att bygga en buffert för sämre tider väljer regeringen att elda på ekonomin och presentera ofinansierade bidragshöjningar. I stället krävs en liberal ekonomisk politik där utbildning belönas, där skatten på jobb är lägre än i dag och där det alltid är lönsamt att gå från bidrag till jobb.

Det är tydligt att reformerna som genomfördes mellan 2006 och 2014 inte räcker för att klara de nya utmaningar vi står inför. För att vända utvecklingen behövs en ny vision för vad Sverige ska vara och nya och kraftfulla förslag för att nå dit. Liberalerna lägger fram en budget med reformer för framtiden. Vi satsar på bättre kunskaper i skolan, bättre möjlighet för företag att anställa, en fungerande polis i hela landet och ett försvar med kapacitet att försvara Sverige. Dessutom presenterar vi en integrations- och migrationspolitik som

bygger på lika delar humanism och realism och som fokuserar på jobb och skola och som motverkar parallellsamhällen och hedersvåld.

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat Liberalernas förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkade. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 18. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 18 som lagts fram i motion 2017/18:3814.

Liberalerna är kritiska till att regeringen fortsätter att driva en politik som syftar till att subventionera fram fler bostäder. Det är en politik som i grunden är feltänkt. Subventionerna snedvrider konkurrensen och minskar snarare än ökar incitamenten för bostadsbyggande. Dessutom går subventionerna till hus som ändå kommer att byggas. I årets budgetproposition förlänger och förstörar regeringen sin subventionspolitik. Till de tidigare stödformerna läggs nu också ett särskilt stöd för innovativt byggande, en innehållslös beskrivning som bara bäddar för godtycke i anslagsgivningen. Det är anmärkningsvärt att regeringen fortsätter att driva denna subventionspolitik trots att bygg- och fastighetssektorns egna branschorganisationer är kritiska till statliga byggsbventioner. Liberalernas bostadspolitik syftar i stället till att få en bostadsmarknad präglad av mer rörlighet och mer byggande där fler människor kan bo utifrån egna önskemål och förutsättningar. Det är en bostadsmarknad med enklare plan- och byggregler samtidigt som de höga ambitionerna för tillgänglighet upprätthålls.

Enligt vår mening är subventionerna misshushållning med skattemedel och bör avvecklas snarast. Redan beviljade bidragsbeslut ska dock inte återkallas, varför vissa subventionsformer får avvecklas stegvis. Liberalerna avvisar också det föreslagna nya stödet för innovativt och hållbart byggande. Eftersom Liberalernas anslagsförslag innebär att systemet med statliga subventioner avvecklas behöver det inte skapas finansieringsutrymme för en stödfunktion för statsstödsrättslig rådgivning och information, varför vi avvisar regeringens förslag om en minskning av anslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag. När det gäller regeringens förslag om en arena för dialog om områden med komplexa planeringsförutsättningar finns det inget som tyder på att ett allmänt discussionsforum utan eget mandat skulle kunna fylla någon verklig funktion. Liberalerna avvisar därför anslagshöjningen i denna del. Vi avvisar också regeringens förslag till höjningar av anslaget till Boverket för en kunskapssammanställning om skador orsakade av fukt och mögel, en uppföljning av en tidigare undersökning om bl.a. inomhusmiljö och energi-användning och för information om byggsador, eftersom det redan ingår i Boverkets uppdrag att uppmärksamma och informera om dessa frågor. Vidare

avvisar vi regeringens förslag om en anslagsökning till Boverket för att förstärka arbetet kring arkitektur då vi inte anser att en statlig myndighet ska diktera villkoren för utvecklingen av svensk arkitektur. Liberalerna anser inte heller att det finns skäl att driva ett särskilt statligt informationscenter för hållbart byggande i Boverkets regi, varför vi även avvisar anslaget till Boverket i denna del. I stället bör Boverket ges i uppdrag att utveckla en modell för offentlig hyresstatistik, och i vårt budgetförslag har vi avsatt medel för att finansiera detta arbete.

Kommunernas handläggningstider för plan- och bygglovsärenden är i dag ofta långa. Liberalernas budgetförslag innebär att det inrättas ett nytt anslag på 40 miljoner kronor som en ekonomisk stimulans till de kommuner som har korta handläggningstider eller som framgångsrikt arbetar för att förkorta handläggningstiderna för plan- och bygglovsärenden.

På det konsumentpolitiska området finns det enligt vår mening en uppenbar risk för att öronmärkta statsanslag till information om produktionsförhållanden i utlandet leder till en statsfinansierad opinionsbildning om sådant som konsumenterna bör få avgöra själva. Liberalerna avvisar därför regeringens förslag till anslagsökningar på anslagen för Konsumentverket och för åtgärder på konsumentområdet för information om produktionsvillkor i andra länder. Enligt Liberalernas budgetförslag ges Konsumentverket i stället ett uppdrag att stärka konsumentmakten för personer med funktionsnedsättning. Vi föreslår också en höjning av det generella stödet till konsumentorganisationer. Liberalerna är fortsatt kritiska till det partsammansatta forumet för miljösmart konsumtion och föreslår att detta ska avvecklas.

Liberalernas anslagsförslag för utgiftsområde 18 baserades vidare på att vissa anslag kan skäras ned med beaktande av den faktiska utgiftsnivån under senare år samt på en något reviderad pris- och löneomräkning för vissa myndigheter.

Regeringens redovisning av behandlingen av tillkännagivanden om riktvärden för trafikbuller

I budgetpropositionen för utgiftsområde 18 redovisar regeringen även de åtgärder den vidtagit med anledning av bl.a. två tillkännagivanden till regeringen om att regeringen skulle besluta om vissa ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Det första av dessa tillkännagivanden beslutades av riksdagen våren 2015, och det andra tillkännagivandet beslutades av riksdagen hösten 2016. Tillkännagivandet från hösten 2016 innebar att regeringen omgående skulle besluta om ändringar i förordningen i enlighet med det tidigare tillkännagivandet. Trots tillkännagivandena beslutade regeringen först i maj 2017 om de efterfrågade ändringarna i förordningen. Jag, i likhet med övriga alliansledamöter, anser att regeringens dröjsmål med att vidta åtgärder i enlighet med tillkännagivandena är mycket anmärkningsvärt.

4. Anslag inom utgiftsområde 18, punkt 1 (KD)

Caroline Szyber (KD) anför:

Kristdemokraterna vill skapa förutsättningar för ett samhälle med god ekonomisk tillväxt och ett företagsklimat som står sig starkt i den allt hårdare globala konkurrensen. En välfungerande ekonomisk politik ger oss resurser att satsa på välfärden, som en god vård och omsorg och en bra skola. Med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap. Den ekonomiska politiken ska också stärka familjerna och det civila samhället, vilket är en grund för ett samhälle byggt på gemenskap där människor känner tillit till varandra.

Just nu ser Sveriges ekonomi stark ut. Men samtidigt finns betydande problem och stora utmaningar som den nuvarande regeringen står alltför passiv inför. Bland annat fungerar bostadsmarknaden dåligt för stora grupper. Regeringens passivitet behöver bytas mot riktiga strukturreformer och i Kristdemokraternas budgetalternativ föreslås en rad sådana reformer.

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än Kristdemokraterna önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagets fördelning. Kristdemokraternas budgetförslag ska behandlas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. I stället väljer jag i detta särskilda yttrande att kortfattat framföra våra synpunkter på regeringens förslag och redovisa de anslagsförslag för utgiftsområdet som Kristdemokraterna presenterar i motion 2017/18:3652.

Det är viktigt att samhället håller ihop. Att ha någonstans att kalla sitt hem är ett grundläggande behov. Vi måste trygga bostadsförsörjningen åt alla, i olika åldrar, med olika sociala och ekonomiska förutsättningar. En god boendemiljö är viktig, inte minst för barn och unga. Vi måste ta itu med den ökande segregationen och sänka trösklarna för att komma in på bostadsmarknaden. Detaljplaneringen och regelfloran som styr förutsättningarna för svenska bostäder är för omfattande och behöver minskas. Goda intentioner är utgångspunkten för varje regel, men sammantaget har den stora regelbördan negativ påverkan på såväl innovationer inom byggsektorn som den enskildes frihet att forma sitt drömboende. Det behövs regelverk och lagstiftning, men politiken måste veta sina gränser. Kristdemokraterna strävar efter en marknad med sunda spelregler och med långsiktigt förutsägbara villkor för bostadsbyggnad.

I dag råder det dessvärre en akut bostadskris i Sverige. I den tidigare alliansregeringen bidrog Kristdemokraterna till att det togs betydande steg i riktning mot en bättre fungerande bostadsmarknad. Dessa åtgärder får nu genomslag genom bl.a. ett ökat byggande, men det behövs ytterligare reformer för att skapa långsiktiga och stabila spelregler på bostadsmarknaden. Det är

helt nödvändigt att fortsätta reformarbetet genom att bl.a. införa förenklingar i plan- och bygglagstiftningen, stärka den regionala planeringsnivån och öka tillgången till byggbar mark. Regeringens förslag för utgiftsområdet pekar dessvärre i en helt annan riktning. Förutom att det under lång tid har byggts för lite bidrar även den bristande rörligheten på bostadsmarknaden till utbudsproblemet. En orsak till den bristande rörligheten är de s.k. flyttskatterna. Dessa behöver ändras så att skatten betalas först när man inte längre äger någon bostad. På så sätt flyttas hela vinsten till en ny ägd bostad.

Bostadsbyggandets villkor har störts av subventioner där politiken tar sig en huvudroll som förlamar marknadsaktörerna i väntan på bidraget som optimerar byggkostnaden. Det investeringsstöd som regeringen har introducerat borde för bostadsmarknadens bästa aldrig ha blivit verklighet. Subventionerna är kontraproduktiva och är ett slöseri med skattebetalarnas pengar. Kristdemokraterna avvisar därför dessa. Vidare avvisar vi helt regeringens förslag till medelstilleddning för anslagen 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag och 1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad. Kristdemokraterna anser att staten, kommunerna och näringslivet behöver samarbeta för att utveckla digitala lösningar för att förenkla och effektivisera processer för planering, plangenomförande och byggande. Vi har i vårt förslag till budget inom utgiftsområde 18 föreslagit att anslaget till Boverket höjs för att ytterligare förstärka arbetet för att utveckla och säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen i en digital miljö samt genomföra en kompetenssatsning om digitaliseringens möjligheter i samhällsbyggnadsprocessen. Vidare anser vi att det finns behov av att återinföra ett statligt stöd för radonsanering och har avsatt medel till det anslag som regeringen föreslår.

Kristdemokraternas anslagsförslag för utgiftsområde 18 baserades även på en något reviderad pris- och löneomräkning för vissa myndigheter.

Regeringens redovisning av behandlingen av tillkännagivanden om riktvärden för trafikbuller

I budgetpropositionen för utgiftsområde 18 redovisar regeringen även de åtgärder den vidtagit med anledning av bl.a. två tillkännagivanden till regeringen om att regeringen skulle besluta om vissa ändringar i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Det första av dessa tillkännagivanden beslutades av riksdagen våren 2015, och det andra tillkännagivandet beslutades av riksdagen hösten 2016. Tillkännagivandet från hösten 2016 innebar att regeringen omgående skulle besluta om ändringar i förordningen i enlighet med det tidigare tillkännagivandet. Trots tillkännagivandena beslutade regeringen först i maj 2017 om de efterfrågade ändringarna i förordningen. Jag, i likhet med övriga alliansledamöter, anser att regeringens dröjsmål med att vidta åtgärder i enlighet med tillkännagivandena är mycket anmärkningsvärt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:1 Budgetpropositionen för 2018 utgiftsområde 18:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden och kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 8 000 000 000 kronor (avsnitt 3.7.4).
2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2018 ramanslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt tabell 1:1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2018 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:45 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att finansieringsmodellen för Lantmäteriets geodataförsörjning bör utredas och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:211 av Lars Tysklind (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privata aktörer att vara fastighetsbildare och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:447 av Mathias Sundin och Lars Tysklind (båda L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av öppna geodata för offentlig sektor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över finansieringsmodellerna för att kunna möjliggöra öppna geodata i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en harmonisering av den offentliga sektorns geografiska data nationellt och internationellt och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:541 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta privata företag sköta beredningsprocessen vid förrättningar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:984 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nytt konsumentpolitiskt mål, ”Målet för konsumentpolitiken är att skapa hållbar konsumtion, där konsumenterna har möjlighet att göra aktiva val på väl fungerande konsumentmarknader” och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1057 av Maria Strömkvist m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att införa en servicedeklaration inom Lantmäteriet och se över hur kommunala lantmäterimyndigheter kan underlättas och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1887 av Kristina Yngwe (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en privatisering av delar av Lantmäteriets verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2044 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till att inrätta ett stimulansbidrag för generell anpassning för personer med funktionsnedsättning vid bebyggelse och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2278 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privata lantmätare och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2344 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt bostadspolitiskt mål och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2458 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avreglera Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2510 av Ann-Britt Åsebol (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tilläggsdirektiv till utredningen dir. 2017:1 och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2530 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1.

2017/18:2664 av Sara Karlsson (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över Boverkets kreditgarantier och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3003 av Sofia Fölster (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa de byggsubventioner som införts under mandatperioden och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3213 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

1. Riksdagen godkänner att alliansregeringens konsumentpolitiska mål ska återinföras enligt vad som anförs i motionen.

2017/18:3216 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kortare väntetider hos Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3343 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3344 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, C, L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återgå till Alliansens konsumentpolitiska mål och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3500 av Anders Åkesson och Per Åsling (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa möjligheten för privata entreprenörer att utföra vissa lantmäteriuppgifter och om att främja och underlätta för inrättandet av fler kommunala lantmäterimyndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3570 av Ulf KristerSSon m.fl. (M):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra den kommunala hyresgarantin statlig och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur regelverket för förvärvsgarantier kan moderniseras och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3579 av Robert Hannah m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nytt konsumentpolitiskt mål och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökat uppdrag till Konsumentverket avseende konsumentmakt för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om korporativt sammansatt forum för miljösmart konsumtion och livsstil och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3580 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om oberoende utvärdering av de statliga byggsubventionernas effektivitet och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om offentlig hyresstatistik och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ny modell för lantmäteriförrättningar och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning om tänkbara finansieringsmodeller för öppna geodata och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fortsatt uppdrag till Lantmäteriet om öppna geodata och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om standardisering av öppna geodata och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3633 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett stimulansbidrag för tillgänglighetsanpassning av bostadsfastigheter och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Lantmäteriets kartor ska göras tillgängliga kostnadsfritt och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3652 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla nuvarande bostadspolitiska mål och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att erbjuda startlån för köp av småhus och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en fond för anpassning av bostäder efter funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konkurrensutsätta Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektivisera plan- och byggprocessen genom en digital planprocess och att i ett första steg införa öppna geodata för offentlig sektor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över finansieringsmodellen för geodata och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra ett statligt stöd för radonsanering och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3710 av Ola Johansson m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2017/18:3757 av Ola Johansson m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att förbättra Lantmäteriets service och öppna för möjligheten att

låta delar av lantmäteri verksamheten övertas av privata aktörer och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att återinföra ett bidrag för att kartlägga mark och sanera bostäder med radonstrålning som överstiger de nationella gränsvärdena och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3814 av Robert Hannah m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2017/18:3855 av Eskil Erlandsson m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konkurrensutsätta delar av Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3862 av Ewa Thalén Finné m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen godkänner att alliansregeringens konsumentpolitiska mål ska återinföras enligt vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning till Lantmäteriet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Hallå konsument ska fortsätta att utvecklas och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens			Avvikelse från regeringen		
	förslag	M	SD	C	L	KD
1:1 Bostadspolitisk utveckling	20 600	-15 000		-15 000	-15 000	
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	94 500	-20 000			-85 000	-94 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000	-30 000			-42 000	-43 000
1:4 Boverket	308 302	-46 000		-87 050	-17 000	+28 000
1:5 Statens geotekniska institut	46 767			-250		
1:6 Lantmäteriet	563 927	+54 600	+50 000	-37 489	-2 000	-3 000
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	1 000 000	-870 000	-750 000	-870 000	-870 000	-939 500
1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 200 000	-1 700 000	-2 350 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000
1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	34 000	-34 000				-17 000
1:11 Innovativt och hållbart byggande	75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-55 000
2:1 Konsumentverket	165 408	-14 000		-15 820	-11 000	-5 000
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	44 488			-7 230		
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	24 823	-6 000		-7 160		
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	26 459			-11 000	-2 000	-8 000
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374			-1 000		
<i>Nya anslag</i>						
99:1 Regional bostadsplanering			+50 000			

Ramanslag	Regeringens			Avvikelse från regeringen		
	förslag	M	SD	C	L	KD
99:2 Tillgänglighetsanpassning av bostäder			+25 000			
99:3 Trygghetsskapande stadsplanering				+70 000		
99:4 Bonus till kommuner med kortare handläggningstid					+40 000	
Summa för utgiftsområdet	6 951 648	-4 055 400	-4 350 000	-4 056 999	-4 079 000	-4 137 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Tidsperiod	Avvikelse från regeringen					
			M	SD	C	L	KD	
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	43 000	2019–2026					
1:4	Boverket	30 000	2019–2021					
1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	400 000	2019–2021					
1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	4 500 000	2019–2021					
1:10	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	20 000	2019–2021					
1:11	Innovativt och hållbart byggande	75 000	2019–2021					
Summa beställningsbemyndiganden		5 068 000		±0	±0	±0	±0	±0

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2018 inom
utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande samt
konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från Utskottets förslag regeringen	
1:1 Bostadspolitisk utveckling	±0	20 600
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	±0	94 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	±0	43 000
1:4 Boverket	±0	308 302
1:5 Statens geotekniska institut	±0	46 767
1:6 Lantmäteriet	±0	563 927
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	±0	1 000 000
1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	±0	1 300 000
1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	±0	3 200 000
1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	±0	34 000
1:11 Innovativt och hållbart byggande	±0	75 000
2:1 Konsumentverket	±0	165 408
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	±0	44 488
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	±0	24 823
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	±0	26 459
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	±0	4 374
Summa för utgiftsområdet	±0	6 951 648

BILAGA 5

Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostads- försörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag		Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag	Tidsperiod
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	±0	43 000	2019–2026
1:4	Boverket	±0	30 000	2019–2021
1:7	Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	±0	400 000	2019–2021
1:9	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	±0	4 500 000	2019–2021
1:10	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	±0	20 000	2019–2021
1:11	Innovativt och hållbart byggande	±0	75 000	2019–2021
Summa beställningsbemyndiganden		±0	5 068 000	

BILAGA 6

Reservanternas anslagsförslag

Reservation 1, punkt 1 (SD)

Förslag till beslut om anslag för 2018 inom utgifts-
område 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och
byggande samt konsumentpolitik*Tusental kronor*

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1 Bostadspolitisk utveckling	±0	20 600
1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	±0	94 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	±0	43 000
1:4 Boverket	±0	308 302
1:5 Statens geotekniska institut	±0	46 767
1:6 Lantmäteriet	+50 000	613 927
1:7 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer	-750 000	250 000
1:8 Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande	-1 300 000	0
1:9 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	-2 350 000	850 000
1:10 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	±0	34 000
1:11 Innovativt och hållbart byggande	-75 000	0
2:1 Konsumentverket	±0	165 408
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	±0	44 488
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	±0	24 823
2:4 Åtgärder på konsumentområdet	±0	26 459
2:5 Bidrag till miljömärkning av produkter	±0	4 374
<i>Nya anslag</i>		
99:1 Regional bostadsplanering	+50 000	50 000
99:2 Tillgänglighetsanpassning av bostäder	+25 000	25 000
Summa för utgiftsområdet	-4 350 000	2 601 648